

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
เรื่อง ตักษณการค้าแรงงานต่างด้าวในเขตอนุภูมิภาค 4 จังหวัด

ชายแดนลุ่มน้ำโขง

ตอนที่ 1

เกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการค้าแรงงานต่างด้าว

กลุ่มเป้าหมาย เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปฏิบัติการ (ข้าราชการ) ได้แก่ ตำรวจตระเวนชายแดน
เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ประจำตามช่องทางต่าง ๆ

1. กระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวกระทำกันเป็นกระบวนการอย่างไร มีการลำเลียง
แรงงานต่างด้าวตามเส้นทางใดบ้าง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีมาตรการอย่างไรในการควบคุมแรงงานต่างด้าว
3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องรู้เรื่องกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวแค่ไหน อย่างไร
4. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง มีการรายงานการเกิดกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวต่อ
ผู้บังคับบัญชาที่ชัดเจนและเป็นจริงแค่ไหน
5. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมหรือเป็นนายหน้าในกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว
ด้วยหรือไม่อย่างไร
6. เจ้าหน้าที่ได้รับสินบนจากนายหน้ากระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว เพื่อเปิดทาง
สะดวกแก่การลำเลียงขบวนการค้าแรงงานต่างด้าว และการให้ที่พักพิงชั่วคราวแก่แรงงานต่างด้าว
เพื่อส่งต่อเข้าเมืองชั้นในของประเทศหรือไม่อย่างไร
7. กระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวเกิดขึ้นจากสาเหตุใดบ้าง
8. หากจะช่วยกันแก้ไขปัญหาค้าแรงงานต่างด้าว จะเริ่มจากที่ใดและมี
วิธีการอย่างไร
9. มาตรการหรือ พรบ.แรงงานต่างด้าว ปี พ.ศ. 2541 มีผลต่อการบังคับใช้แก่แรงงาน
ต่างด้าวแค่ไหน อย่างไร
10. ท่านมีแนวคิดที่จะให้มีการจัดระเบียบหรือวางนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว
อย่างไรบ้าง
11. มีเจ้าหน้าที่บางส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว โดยเฉพาะเรื่องการ
รับส่วยจากนายหน้าขนย้ายแรงงานต่างด้าวคิดว่าเป็นเพราะสาเหตุใด

ตอนที่ 2

เกี่ยวกับปรากฏการณ์ลักษณะการเกิดกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าว

กลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (ผู้ประกอบการ) ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพเรือรับจ้างแถบลุ่มแม่น้ำโขงที่เคยเข้าร่วมขบวนการค้าแรงงานต่างด้าวและผู้ที่กำลังค้าแรงงานต่างด้าว

1. การข้ามเข้ามาทำงานทำในประเทศไทยของแรงงานต่างด้าว ได้ใช้บริการเรือรับจ้างหรือไม่ ในอัตราค่าโดยสารเท่าไร
  2. ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้โดยสารในเรือของท่าน เป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่จะลักลอบเข้าไปทำงานในประเทศไทย
  3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวมียุทธวิธีอย่างไรบ้าง
  4. สาเหตุที่ทำให้ต้องมาขายแรงงานในประเทศไทยคืออะไร
  5. มีสาเหตุปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวในแถบจังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขง
  6. แรงงานต่างด้าวชาวลาวที่เข้ามาฝั่งไทย ได้สร้างปัญหาให้กับหมู่บ้านของไทยในแถบแนวชายโขงอย่างไรบ้าง เช่น ด้านความมั่นคง เรื่องยาเสพติด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
  7. เส้นทางลำเลียงกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวไปเส้นทางใดบ้าง รายละเอียดการขนส่งทำกันอย่างไร
  8. นายหน้าการค้าแรงงานต่างด้าว จัดหาแรงงานต่างด้าวแบบไหน อย่างไร ใครร่วมกระบวนการบ้าง
  9. กฎหมายได้เอาผิดผู้กระทำความผิดด้านการค้าแรงงานอย่างจริงจังหรือไม่
  10. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวด้วยหรือไม่
- เกี่ยวข้องในลักษณะใด
11. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาปราบปรามและมีนโยบายส่งกลับ โดยทำตามขั้นตอน พบแรงงานต่างด้าวหรือไม่ อย่างไร
  12. ท่านมีแนวคิดที่จะให้มีการจัดระเบียบหรือวางนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวอย่างไรบ้าง

ตอนที่ 3

เกี่ยวกับสาเหตุปัจจัยที่ทำให้คนมาขายแรงงานและก่อให้เกิดการค้า แรงงานต่างด้าว

กลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มแรงงานต่างด้าว ได้แก่แรงงานต่างด้าวชาวลาว เวียดนามและ
พม่า

1. มีสาเหตุอะไรที่ทำให้ต้องมาขายแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย
  2. ใครเป็นนายหน้าที่มาติดต่อให้ไปขายแรงงานในประเทศไทย
  3. เดินทางเข้าออกประเทศไทยอย่างไรในการไปค้าขายแรงงานยังประเทศไทย
  4. ไปทำงานอะไรในประเทศไทยลักษณะการทำงานเป็นอย่างไร
  5. การปฏิบัติของนายจ้าง ต่อ ลูกจ้างเป็นอย่างไร
  6. มีข้อผูกมัดอย่างไร กับ นายหน้าค้าแรงงานต่างด้าว
  7. การติดต่อเพื่อให้ขายแรงงานของนายหน้ากระทำอย่างไร
  8. อยากให้มีกฎหมายหรือระเบียบอะไรที่คิดว่าเหมาะสมกับการปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าว
- บ้าง
9. อยากได้สิทธิทางสังคม ทางกฎหมายอะไรบ้างจากการที่เข้ามาขายแรงงานในไทย
อย่างไร
  10. ทำไมจึงไม่หางานทำในประเทศของตนเอง มีเหตุผลคันอะไรหรือไม่
  11. การเดินทางเข้ามาทำงานที่ไทยมีความลำบากเพียงใด ต้องหลบซ่อนอะไรบ้าง มี
ผลกระทบทางจิตใจอย่างไรบ้าง เต็มใจแค่ไหน อย่างไร
  12. ทำไมต้องลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย ทั้ง ๆ ที่กฎหมายได้เปิดช่องให้เข้าเมือง
โดยถูกต้องตามกฎหมายอยู่แล้ว

ตอนที่ 4

เกี่ยวกับผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมในระดับ หมู่บ้าน ชุมชนและสังคม

กลุ่มเป้าหมาย เพื่อใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไปในหมู่บ้านตามแนวชายแดนลุ่มน้ำโขง

1. แรงงานต่างด้าวทั้งที่ลักลอบเข้าเมืองและเข้าเมือง โดยถูกต้องตามกฎหมาย ได้สร้างความเดือดร้อนหรือไม่อย่างไรต่อหมู่บ้านหรือชุมชนของท่าน
2. หมู่บ้านหรือชุมชนตามแนวชายแดนลุ่มน้ำโขง ได้ให้ความช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ที่พหุอาศัยแก่แรงงานต่างด้าวได้พักพิงชั่วคราวเพื่อทำการหลบหนีเข้าเมืองต่อไปหรือไม่อย่างไร
3. แรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมือง และที่เข้าเมือง โดยถูกต้องกฎหมาย มีความเป็นระบบหรือญาติกับประชาชนตามแถบลุ่มน้ำโขงหรือไม่ อย่างไร และมีความเกี่ยวข้องที่จะก่อให้เกิดกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวด้วยหรือไม่อย่างไร
4. ท่านมีแนวคิดที่จะให้มีการจัดระเบียบหรือวางนโยบายเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวอย่างไรบ้างทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ
5. ผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในเมืองไทยตามความคิดเห็นของท่านจากปรากฏการณ์ที่ท่านได้ประจักษ์จากแรงงานต่างด้าวเอง เป็นอย่างไร
6. หากท่านพบเห็นหรือสงสัยว่ามีกระบวนการค้าแรงงานต่างด้าวเกิดขึ้นในพื้นที่ของท่านหรืออาจเกิดในพื้นที่อื่น ท่านจะอย่างไร และทำไมต้องทำเช่นนั้น

แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลแรงงานต่างด้าว

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา..... น.

1. ชื่อ.....สกุล.....

2. เพศ .....ชาย .....หญิง

3. อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

4. แรงงานต่างด้าวมาจากประเทศ.....

5. ลักษณะการเข้ามาทำงานในประเทศไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. สาเหตุที่ทำให้ต้องมาเป็นแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. งานที่ต้องการอยากจะทำ

.....
.....
.....
.....
.....

8. ประสพการณ์การเข้ามาทำงานในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

9. ความคิดเห็นของแรงงานต่างด้าวต่อระเบียบที่ปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. ความคิดเห็นของแรงงานต่างด้าวต่อนายจ้างในประเทศไทย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. สภาพทางเศรษฐกิจในประเทศของแรงงานต่างด้าว มีผลต่อการเข้ามาขายแรงงานหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ ศบ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๒๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ร้อยโท คร.ปรีชา หอมประภัทร

ด้วย นางปวีณรัตน์ แสงโถงโพธิ์ รหัสประจำตัว ๕๔๕๒๖๐๑๑๐๑๓ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การคำนวณแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา

ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล

ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย

อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจีระนัน เสนาจักร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๒๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. อำนวย ไชแสง

ด้วย นางปวีณรัตน์ แสงโพนโพธิ์ รหัสประจำตัว ๕๔๕๒๖๐๐๑๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานต่างด้านต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจีระนัน เสนาจักร์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๒๖๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร. กวินท์ พินิจราษฎร์

ด้วย นางปวีณรัตน์ แสงโถมโพธิ์ รหัสประจำตัว ๕๔๕๒๖๐๑๑๐๑๓ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การดำเนินงานต่างดาวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

- ด้าน ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจิระนัน เสนาจัตร์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๓๒ - ๕๔๓๘

ที่ ศธ ๐๕๔๐.๐๑/ว ๒๒๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๖ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน

ด้วย นางปวีณรัตน์ แสงโถ้วโพธิ์ รหัสประจำตัว ๕๕๕๒๖๐๐๑๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ แรงงานต่างด้าวชาวลาว, พม่า, ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว (ทชด., แรงงานจังหวัด, หน่วยงานปฏิบัติกรมตำรวจตามลำน้ำโขง, เจ้าหน้าที่ปกครองอำเภอ) ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว (ผู้ขับเรือรับจ้าง, ผู้อาศัยตามลำน้ำโขง) เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจิระนันต์ เสนาจักร)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รักษาราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๔๓๘

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มและการวิพากษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ (Interview)

1. นายคำ สามารถ	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
2. นายอาจ แก้วกล้า	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
3. นายคิ้ว พันนา	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
4. นายชาติ วงษ์อาสา	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
5. นายจิต แข็งแรง	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
6. นายสมาน กำป่าน	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.มุกดาหาร
7. นายอ่อนตรี จันทร์	นายกเทศมนตรีตำบลโคกก่ง อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
8. นายซัชชัย คำนิล	คลังสมองของชุมชน ต.โคกก่ง อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
9. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดน ประจำท่าข้าม	อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
10. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครรักษาดินแดนประจำท่าข้าม	อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
11. นายแก้ว คำญา	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ
12. นางคำปอน วาอินโสน	แรงงานต่างด้าวชาวลาว แขวงสะหวันนะเขต
13. นางจาว มาปาม	แรงงานต่างด้าวชาวลาว แขวงสะหวันนะเขต
14. ร.ต.ต.อดิศร เผื่อคนอก	ตชด.ฐานปฏิบัติการ บ้านนาห้วยกอก
15. ด.ต.สุมิตร ปัญญาสุมิตร	กองร้อย ตชด. 234
16. ด.ต.นราทร กลางประพันธ์	กองร้อย ตชด. 234
17. นายใหม่ เมืองโคตร	ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
18. นายนิรันดร์ แก่นสำโรง	ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
19. นายคณิตสร สีสด	ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
20. ด.ต.ชาติรี เฟลิดแก้ว	กองร้อย ตชด. 234
21. นางนุช สกุลไทย	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.นครพนม
22. นางเล็ก สำเงิน	ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง จ.นครพนม
23. คณะกรรมการประจำท่าข้าม	อ.ธาตุพนม อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม

24. นายกาซ่า กามอส แรงงานต่างด้าวชาวพม่า
25. นายมามอส กามอส แรงงานต่างด้าวชาวพม่า
26. นายยาภูซ่า ซาเซส แรงงานต่างด้าวชาวพม่า
27. นางมามีมี ชูยูธิชา แรงงานต่างด้าวชาวพม่า
28. นางสิงสาชะ สัตยุน แรงงานต่างด้าวชาวพม่า
29. นายทวี ภาน้อย กองร้อย ดชค. 234
30. นายชวพล อุคม ผู้อำนวยการกองการศึกษา จ.มุกดาหาร
31. ค.ต.ปราโมทย์ น้อยเมืองโพน สถานีตำรวจภูธรหนองสูง จ.มุกดาหาร
32. นายอนุศักดิ์ ศาสตรา ประชาชนอาศัยอยู่ริมชายโขง อ.เขมราฐ
จ.อุบลราชธานี
33. เจ้าหน้าที่ประจำท่าข้าม อ.ห้วยน้ำโพธิ์ อ.คอนตาล จ.มุกดาหาร
34. นายกัณฑ์พงษ์ แสงโหล่นโพธิ์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามริมโขง
อ.คอนตาล
35. ร.ต.ต. กล้า พิลาทอง ฐานปฏิบัติการบ้านนาห้วยกอก
36. ร.ต.ต. วัชรินทร์ อินทร์ไชยา ฐานปฏิบัติการนาห้วยกอก จ.มุกดาหาร
37. นายพรสวรรค์ สุพร ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
จ.อำนาจเจริญ
38. นางน้อย แก้วสะมุ แรงงานต่างด้าวชาวลาว
39. นายสุบรรณ ชันทิตา แรงงานต่างด้าวชาวลาว

รายนามผู้ร่วมสนทนากลุ่ม

1. นายสุไหง อาจวิชัย	ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
2. นายบรรเจิด เพรศพิศ	เจ้าหน้าที่ประจำท่าข้าม
3. นายสุชิน ปิ่นประภาส	กรรมการหมู่บ้านตามแนวชายโขง
4. ร.ต.ต.อุกฤษ จิตพิทักษ์	นักวิชาการด้านการป้องกันและ ปราบปรามการหลบหนีเข้าเมือง
5. นายชาญชัย พนารัตน์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสังคม
6. นายแก้วกล้า สกลแก้ว	ผู้เชี่ยวชาญด้านแรงงาน
7. นายเสริมศักดิ์ ดิรกฤทธิ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ
8. นายจ๋านง อาจวิชัย	ผู้เกี่ยวข้องกับแรงงานต่างด้าว
9. นายเกรียงศักดิ์ ศักดิ์ชัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ
10. นายกุศล ภูวกรณ์กุล	ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ
11. นางมรุกร กลางประพันธ์	ผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน
12. นางมาลัยทอง ปกป้อง	นักวิชาการด้านสาธารณสุข

รายนามผู้ร่วมวิพากษ์งานวิจัย (Public Hearing)

- 1.พ.ต.ท. คเชนทร์ พันนุมา พนักงานสอบสวนผู้ชำนาญการพิเศษ สภ.นิคมคำสร้อย
- 2.พ.ต.ท. ศุภโชค พานิชยพงศ์ สว.ตม. จังหวัดมุกดาหาร
- 3.อาจารย์วิเศษ ชวระนอง ครูชำนาญการพิเศษ ร.ร.คำสร้อยพิทยาสรรพ์
- 4.ร.ต.ต. วัชรินทร์ รอง ผบ.มว.ตชด.2342 บ้านห้วยกอก อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร
- 5.อ.ดร.กวิณฑ์ พินจำรัส หัวหน้ากลุ่มงานกิจการนักศึกษา วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร
- 6.ประกันสังคมจังหวัดมุกดาหาร มูลนิธิรักษ์ไทยจังหวัดมุกดาหาร
- 7.ผอ.เอนก จันทราโคร ข้าราชการบำนาญ
- 8.ร.ต.ต. อศิสร เผื่อคนอก
- 9.ค.ต.นราทร กลางประพันธ์
- 10.นางหาญชนะ มูลพันธ์ นักวิชาการด้านสังคม
- 11.นายยุวพล อุดม ผู้อำนวยการกองการศึกษา นักวิชาการรัฐศาสตร์

ภาคผนวก ง

บทสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ประจำท่าข้าม (ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน
ผู้ใหญ่บ้าน)บ้านโลกสาร อ.ชานุมาน จ.อำนาจเจริญ

- ผู้วิจัย: ที่ท่าข้ามแห่งนี้เปิดให้คนข้ามมาฝั่งนี้ได้ทุกวันไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มาได้ทุกวัน แต่วันที่เป็นวันตลาดนัดจะมีคนลาวข้ามมาเยอะมากกว่าทุกวัน คือวันพฤหัสบดีและวันอาทิตย์ ตอนเช้า ๆ จะมีคนลาวข้ามเข้ามาซื้อสินค้านำไปขายฝั่งของ
- ผู้วิจัย: สินค้าที่เขาซื้อส่วนใหญ่จะเป็นอะไรบ้างคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็หลากหลายอย่างเช่น ไข่ น้ำปลา เกือบ ผงซักฟอก หลายอย่างอยู่ครับ บางคนเขาก็แค่ข้ามมาซื้อของใช้เล็กๆ น้อยๆ ไม่มากมายอะไร บางคนกะมาขายฝั่งเอง เขาซื้อ ๆ เพราะถูกเค้าเข้ามาแต่งงานอยู่ฝั่งไทย บางคนกะข้ามมาหาหมอล
- ผู้วิจัย: แล้วเวลาที่เขามาหาหมอลนี้ เขาจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: จ่ายเองครับ พวกคนลาวนี่เขามีเงิน เขาข้ามมาไปวันนี้ โรงพยาบาลคิดเงินค่ารักษาเต็มเลยครับ เขาก็มีเงินจ่าย บางคนเขาบ่พอใจโรงพยาบาลอำเภอ เขาก็จะไปรักษาอยู่ในเมืองครับ
- ผู้วิจัย: ในการเข้าออกตามท่านี้ เวลาที่มีคนเจ็บป่วยฉุกเฉินยามค่ำคืนจะให้เขาข้ามมาไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ตามระเบียบแล้วก็ไม่ได้อะไรเรื่องเจ็บป่วย หากเจ็บป่วยมาเราก็ให้ข้ามเข้ามาได้ถึงจะเป็นนอกเวลาที่อนุญาตก็ได้ เพราะท่าเราเปิดให้เข้าออก หกโมงเย็น พอข้ามมาก็จะมีรถสามล้อคอยบริการรับส่งให้
- ผู้วิจัย: ทุกครั้งที่เข้าออกนี้เจ้าหน้าที่ต้องทำอะไรบ้างคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: เจ้าหน้าที่เขาเฝ้าตามระเบียบนะครับ คือ ผู้เข้ามาจะเก็บ 5 บาท และจะจดชื่อไว้ และก็ต้องเข้าออกตามเวลา เมื่อเวลาจะกลับก็ต้องมาแจ้งชื่ออีกครั้งหนึ่ง
- ผู้วิจัย: ได้นำคอมพิวเตอร์มาลงทะเบียนคุมการเข้าออกในแต่ละวันไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: บ่มีครับเจ้าหน้าที่ที่อยู่ตามท่านี้ส่วนใหญ่ก็เป็นกรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ยังนี้ ยังเฝ้าคอมพิวเตอร์ไม่เป็น แ่จคงชื่อนี้ก็ชัดเจน อยู่แล้วครับ

- ผู้วิจัย: มีเจ้าหน้าที่จากอำเภอ จังหวัดหรือไม่กี่ท้องถิ่น ได้มาดูแลควบคุมตามทำข้ามต่าง ๆ ใหมหะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ถ้าเป็นทำข้ามนี้ที่เราเชื่อกันเอง แต่ถ้าเป็นแถวเขมรราชูก็จะมืเจ้าหน้าที่ อส.เขาเป็นคนเชื่อกครับ
- ผู้วิจัย: แล้วอย่างนี้สมมติว่า มีเจ้าหน้าที่หรือกรรมการคนหนึ่งอาจจะคุ้นเคยกับคนลาว พอเขาข้ามมาก็ไม่เก็บค่าธรรมเนียมให้ข้ามไปเลย หรือไม่หากมืการเก็บค่าธรรมเนียมแล้วไม่ลงชื่อเอาเงินเข้ากระเป่าแล้วจะเชื่ได้ใหมหะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: บ่อมืผู้เฮ็ดแนวนั้นดอกครับ เพราะหากไฟเฮ็ดแล้วก็ต้อออกจากกรรมการเพราะว่าเวลาที่เขากลับเขาก็ต้อมาลงชื่อออกต้อเชื่คตามชื่อนั้น
- ผู้วิจัย: แล้วเราจะตรวจสอบได้อย่างเคร่งครัดแค่ไหนละคะกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพราะหากไม่ลงทะเบียนก็ไม่เห็นจะมีการตรวจสอบ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: มันบ่อมืไฟเฮ็ดดอกครับ พวกเขาอยู่มานี้ก็หลายปีแล้วยังไม่เห็นว่าจะมืเหตุการณ์อย่างนี้เกิดขึ้น
- ผู้วิจัย: ส่วนใหญ่ชาวลาวที่ข้ามมานี้ จะเป็นกลุ่มไหนคะ และมีไหมที่ลักลอบเข้าไปถึงกรุงเทพ แต่โกหกว่ามาซื้อของแต่แอบหนีไป
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่ปรากฏว่ามีนะครับ แต่ก่อนอาจจะมีแต่เดี๋ยวนีไม่ปรากฏเห็น หากเขาจะลักลอบเข้าไปกรุงเทพเขาจะไม่มาขึ้นที่ท่า เขาจะขึ้นตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามริมของ ซึ่งจะมีการนัดแนะกันกับนายหน้าว่าจะให้ขึ้นที่ไหนและจะไปพักที่ไหนก่อนเพื่อรอให้คนเต็มรถตู้ แต่ที่ทำนี้ไม่ปรากฏเห็นครับ ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะเข้ามาเย็นกลับ หรือไม่บางกลุ่มที่มาก็มาเพื่อรับจ้างด้านการเกษตร เช่นตัดอ้อย เกี่ยวข้าว ปลูกมัน เก็บพริก ซึ่งแรงงานกลุ่มนี้จะมีนายจ้างเป็นผู้มารับตัวและรับผิดชอบไม่ให้คนลาวหนีไปไหนเพราะหากหนีไป นายจ้างต้อรับผิดชอบ นายจ้างจะบอกแก่เจ้าหน้าที่ว่าจะนำคนลาวไปกี่วัน และต้อจ่ายค่าธรรมเนียมให้ด้วย
- ผู้ให้สัมภาษณ์: บางคนเขาก็ข้ามมาแ้ววันเดียวเขาก็กลับ
- ผู้วิจัย: คนลาวที่ข้ามมานี้สร้างปัญหาอะไรให้กับคนไทยเราใหมหะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่มีครับ เขาจะไม่สร้างปัญหาอะไรเลย มีแต่คนไทยนั้นแหละเวลามืงานบุญก็ตีกัน คนลาวเขาอยู่แบบสงบเสงี่ยม และเขาก็จะไม่ออกไปเที่ยวที่ไหนถึงจะ

- มีงานบุญก็ไม่ไป เพราะเขาก็กลัวเหมือนกันทำงานเสร็จค่ำมากะนอน
ผู้วิจัย: ดุจคิดว่าคนที่คนลาวเข้ามาทำงานที่บ้านเราสร้างปัญหาหรือเอื้อประโยชน์ได้
 มากไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ตั้งแต่ผมอยู่มานี่ก็บ่เห็นว่าคุณลาวสร้างปัญหาอะไรนะครับ มีแต่เขาจะข้าม
 มาทำงานให้เขาแล้วเขาก็กลับ ดีเสียอีกที่เรามีแรงงานทำงานด้านการเกษตร
 เพราะคนไทยเรื่องมากต่อโน้นต่อนี้ คั้นบ่อถูกใจจะบ่อมาเฮ็ด ผู้แรงงานคน
 ลาวกะบ่อได้
- ผู้วิจัย:** วันธรรมดาที่มีคนลาวข้ามมาเยอะไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** บ่หลายครับ กะซีข้ามมาประมาณ 10 กว่าคน ซึ่งจะข้ามมาหาญาติหรืออาจจะ
 มาหาหมอลูกแล้วกะกลับ ซึ่งเราก็จะลงชื่อไว้และเก็บค่าธรรมเนียม 5 บาท นี้
 ครับสมุดลงชื่อ บางคนกะข้ามมาทำงานรับจ้างที่รับปากกับนายจ้างคนไทย
 เอาไว้
- ผู้วิจัย:** ที่ข้ามมาวันธรรมดาที่ไม่ใช่วันเปิดนี่จะเป็นลักษณะมาแล้วกลับตอนเย็น หรือ
 ว่ามาหลายวัน แล้วถ้าเกิดเขาไม่กลับมาตามที่เขาแจ้งเอาไว้หละละ คือกะหนีไป
 ทำงานที่อื่นเลยหนะคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ส่วนใหญ่ก็จะกลับมาตามที่แจ้งเอาไว้วันละ แต่หากเขาหนีไปตามที่ว่าจะต้อง
 โคนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับในที่สุดหละละครับ
- ผู้วิจัย:** ทำข้ามนี้มีการลักลอบเกี่ยวกับยาเสพติดไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ช่วงก่อน โฉน่มืออยู่ครับแต่ทางเราสงสัย ก็แจ้งตำรวจมาช่วยกันค้นและก็จับ
 เขาก็จะเอาใส่มากับกระป๋องแป้งมาก ใส่มากับกางเกงในบ้าง ซึ่งจะเป็นคน
 ลาวอายุสักประมาณ ซาวกว่าปีนี่ละครับ
- ผู้วิจัย:** นอกจากคนลาวแล้ว คนเวียดนามมีไหมคะที่ข้ามทำนี่
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** บ่มีหรอกคะ หากเป็นคนเวียดนามจะไปข้ามตรงท่าด่าน
- ผู้วิจัย:** แล้วแถวบ้านเรามีคนเวียดนามมาทำงานรับจ้างไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** แถวบ้านบ่อมีดอกครับ แต่ตามฮ้านอาหารมีครับ โดยเฉพาะตามร้านอาหาร
 แถวเขมรราช ชานุมานในตัวอำเภอจะมีสาวร้านอาหาร ขายบริการนำพร้อม
 พวกนี้มีตะคนเป็นตาฮักหน้าตาอะเต๊ะ อะเต๊ะ กันทั้งนั้น พวกเขาได้ทั้งค่า
 เสริฟค่าบริการ ส่งเงินกลับบ้านเดือนละห้าหกพันฟูนได้

การสัมภาษณ์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายโขง อ.ชานุมาน จังหวัด
อำนาจเจริญ

- ผู้วิจัย: แถวบ้านเฮานี้มีคนลาวมาเฮ็ดงานรับจ้างเยอะไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: หลายอยู่ส่วนมากกะชิมารับจ้างเฮ็ดไฮเฮ็ดนา ปลุกมัน คัดอ้อย ก่อสร้าง
นำมนี้ละ
- ผู้วิจัย: ลูกอยากอยู่เกี่ยวกับการลักลอบเข้ามาค้าแรงงานต่างด้าวนะคะพ่อ หนูทราบว่
พ่อเป็นผู้มีความรู้และรู้สึกซึ่งถึงขบวนการนำพาไปเฮ็ดงานที่กรุงเทพ พ่อ
พอจะเล่าประสบการณ์และเหตุการณ์นี้ให้ลูกฟัง ได้บ่คะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: มันเป็นตาโตนเขาแท้ละละ พวกคนลาวที่เขาลักเข้าไปเฮ็ดงานนี้ มันจะมี
นายหน้าคนไทยติดต่อมาให้หาแรงงานลาวให้ คือแรกเริ่มนั้น นายจ้างก็แจ้ง
ความประสงค์ต่อนายหน้าว่าต้องการแรงงานคนลาวเท่านั้นเท่านั้นคน เช่น
อาจจะต้องการสัก 20 คนเพื่อมารับจ้างตัดหัวปลา
- หลังจากนั้นนายหน้าคนไทยก็จะมาติดต่อกับนายหน้าคนลาว
เพื่อให้หาแรงงานให้ หรือไม่นายหน้าคนไทยก็จะข้ามไปเพื่อไปติดต่อหา
แรงงานเอง โดยนายหน้าคนไทยนี้อาจจะจ่ายเงินค่าแรงให้คนลาวก่อนอาจจะ
ประมาณ 50,000 บาท แล้วก็นำคนลาวนี้ไปทำงานซึ่งจะนำมารวมกัน ไว้ที่
บ้านพักทาสางฝั่งไทยก่อนประมาณ 3 วัน เพื่อหาแรงงานมาให้ครบและได้
เต็มรถตู้จะได้ไม่เสียเที่ยว อัดกันเข้าไปเที่ยวหนึ่งก็ประมาณ 30 คน และรถตู้
จะวิ่งลักเลาะไปตามเส้นทางระหว่างอำเภอไม่ใช่เส้นทางหลัก เพื่อหลีกเลี่ยง
ด่านตรวจ
- จะมีรถกระบะวิ่งนำหน้าทิ้งระยะห่างประมาณ 1 ก.ม. เพื่อแจ้งตลอด
ทางว่ามีด่านตรวจหรือมีเจ้าหน้าที่หรือไม่ หากหลีกเลี่ยงไม่ได้จริง ๆ ก็จะลง
เคลียร์พื้นที่
- แรงงานส่วนใหญ่จะถูกนำไปยังชลบุรีบ้าง ที่กรุงเทพบ้าง ระยอง
บ้าง แล้วแต่นายจ้างจะแจ้งความต้องการมา เมื่อนำคนงานไปถึงนายจ้างแล้ว
นายหน้าก็จะ โกงค่าตัวคนลาว จากที่จ่ายไป 50,000 บาท ก็จะไปขายต่อ

70,000 บาท และคนลาวนี่ก็ต้องทำงานชดใช้ถึงเจ็ดหมื่นบาท ถึงจะได้เงิน
ค่าแรงต้องทำงานชดใช้อยู่นั้นแหละ ทั้ง ๆ ที่ขายแรงงานให้ก่อนห้าหมื่นแต่
กลับต้องทำงานชดใช้ถึงเจ็ดหมื่น ถูกโขกสับ ถูกเอารัดเอาเปรียบสารพัด ก็ต้อง
อดทนเมื่อทำงานชดใช้เสร็จแล้วถึงจะรับค่าจ้างได้เต็ม บางคนทนไม่ได้ก็หนี
ไปที่อื่น บางคนก็ไปขายตัว เวลาเจ็บป่วยก็ต้องอดทน บ้างก็ซื้อยามากิน
เองไม่กล้าไปหาหมอเพราะกลัวโดนจับเพราะหนีเข้าเมืองมา

ผู้วิจัย: แสดงว่าเขาที่ต้องทนทุกข์ทำงานอยู่อย่างนั้นหรือคะ แล้วเวลาจะกลับมาเยี่ยม
บ้านล่ะคะ หรือไม่ได้มาเลย

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็ไม่ได้มา แต่เดี๋ยวนี้อาจจะดีขึ้นหน่อยตรงที่กลับมาเยี่ยมบ้านในรูปภริณี ผ่า
ป่าเพราะเจ้าหน้าที่จะไม่ตรวจ มากับคณะผ่าป่าแต่อาจไม่กลับพร้อมหากจะ
กลับก็ลักลอบไปเช่นเคย บางคนหากใช้หนีไม่หมดก็ไม่ได้กลับไม่ได้ไปไหน

ผู้วิจัย: ชาวลาวที่ขายแรงงานตามบ้านเรานี่เป็น ज्यादा มีลักษณะกระบวนการนำพา
แบบไหน

ผู้ให้สัมภาษณ์: แถวบ้านเราส่วนใหญ่ที่เข้ามาขายแรงงานก็จะเป็นแบบเข้ามาเย็นกลับ มี
หลายคนอยู่เหมือนกันที่เข้ามาขายบริการ ซึ่งพวกนี้จะทำพาสปอร์ต
ท่องเที่ยวสามเดือน แต่เมื่อครบแล้วก็ไม่ได้ไปต่ออายุ ก็อยู่ต่อเลยขายตัวเป็น
ปีในร้านนี้ก็ย้ายไปอยู่ร้านอื่นลูกค้าจะได้ไม่เบื่อ

ผู้วิจัย: ผู้ที่เข้ามาขายตัวส่วนใหญ่เป็นประเทศไหน

ผู้ให้สัมภาษณ์: คนลาว คนเวียดนามจะมีแถวนี้ คนลาวส่วนใหญ่จะมาจากเวียงจันทน์
หลวงพระบาง ขายตัวที่โน่นแล้วก็ย้ายมาที่สะหวัน และข้ามเข้ามาขายตัวที่
ฝั่งไทยเพราะเขาว่าได้เงินเยอะกว่า คนไทยบางคนเลี้ยงดูเลยก็มี

ผู้วิจัย: พ่อดคิดว่าการที่เป็นอย่างนี้สร้างปัญหาอะไรให้กับสังคมไทยบ้าง

ผู้ให้สัมภาษณ์: ครอบครัวของไทยแตกแยก ยิ่งทุกวันนี้ผู้เฒ่ามีเงินผู้เฒ่าเดือนละห้าหรือยี่
เอาเงินนั้นไปเที่ยวสาวลาวและก็ติดพันกัน เมียจับได้ก็ทะเลาะกันใหญ่โต
จะเลิกกันตอนแก่เฒ่านี้ก็มีหลายคู่ ครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่นเพราะ
ไม่ใช่แค่เงินซื้อบริการเกิดติดใจก็จะเลี้ยงดูสาวลาว สาวเวียดนาม นี่เมื่อป่อ
นานมานี้ก็มีอยู่คู่หนึ่งที่ผู้เฒ่าไปติดสาวลาวแล้วก็ทะเลาะกันบ้านแตกสาแหรก
ขาด

- ผู้วิจัย: ข้อดีของการที่มีแรงงานต่างด้าวห้ละคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: คนไทยนี้ซื้อบ้านเต็กเข้าแล้ว งานแคดฮ้อน งานหนักไม่ทำกันแล้ว เด็กกลุ่มนี้หนึ่งข่าวกีนก็แทบจะบ่อเป็น แล้วนี้หากไม่มีคนลาวมาทำงานด้านการเกษตรให้ก็แยเลย แต่เดี๋ยวนีคนลาวก็ฉลาดนะมันได้ยื่นข่าวขึ้นค่าแรง300 บาท มันก็อยากได้บ้าง แต่เราก็จ้างมันแค่วันละ 250 บาท บางเจ้า 200 ก็มี นี่แหละข้อดี อีกอย่างคนลาวนี้ขยัน อดทน ทนร้อนทนแดดทนฝน งานหยั่งกะเอาหมด
- ผู้วิจัย: พ่อนี้รู้รายละเอียดคีนะคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: พ่อมีเมียอีกคนเป็นคนลาวอยู่ฝั่งพูน กะเลยได้เห็นได้รู้หลายอย่าง
- ผู้วิจัย: ทำไมคนลาวต้องอยากมาขายแรงงานที่ไทยห้ละคะในเมื่อลำบาก ทั้งนำกลัวจะถูกจับ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: เห็นคนที่เขาไปเฮ็ดงานอยู่กรุงเทพกลับมามีเงินทองใช้มากมายเพราะค่าเงินเขาน้อยกว่าเราจ้ย ก็อยากไปมั่งก็สอบถามกัน ถึงจะลำบากแต่พวกเขาที่ทนได้ เพราะอยู่บ้านก็ไม่รู้จะทำงานอะไร อยู่แบบจนๆอดๆอยากๆ สู้ไปทำงานที่กรุงเทพซึ่งลำบากเหมือนกันแต่ได้เงินดีกว่า และมันก็ได้จริง ๆ บางคนสร้างบ้านให้พ่อแม่ ซื่อทีวี ตู้เย็น มอเตอร์ไซด์ คนอยู่ใกล้กันก็ทำตามบ้าง ยิ่งบางคนไปขายตัวส่งเงินกลับมาที่บ้านได้ที่ละเยอะยิ่งทำให้เกิดค่านิยมทำกรรมค่านิยมเลียนแบบกันมากขึ้น
- ผู้วิจัย: ทำไมเขาถึงไม่ทำหนังสือเดินทางให้มันถูกต้องและก็มาอย่างถูกต้องไม่ต้องมาแบบหลบๆซ่อนๆ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: มันยุ่งยาก การทำหนังสือเดินทางที่ถูกต้องนั้นมันยุ่งยากเสียเงินเสียทองมากมาย และก็รอนาน ระเบียบไม่ยืดหยุ่นผู้ลักลอบไปง่ายกว่า และยังมีนายหน้าหางานให้ทำอีกต่างหาก เวลาทำหนังสือเดินทางนั้นต้องมีการต่ออายุ ที่ลาวจะมีนายหน้าลาวรับทำให้ก็เสียเงินหกเจ็ดพันแล้ว ข้ามมาฝั่งไทยยังได้จ่ายโน่นจ่ายนี่อีก และยังมีเสียเวลารออีก
- ผู้วิจัย: แต่มันก็เสี่ยงนะจะกักับการที่เขาลักลอบเข้ามาสวัสดิการอะไรก็ไม่มีเวลาเจ็บป่วยก็ไม่กล้าไปหาหมอ เพราะกลัวถูกจับ

- ผู้ให้สัมภาษณ์:** แต่พวกเขาที่สามารถหาซื้อยากินได้ และอีกอย่างแค่เขาทนลำบากสักคืนก็จะเดินทางถึงที่หมายแล้ว และอีกอย่างเป็นทัศนคติที่ผิดเพราะคนที่ไปมาก่อนสอนและบอกต่อๆ กันว่าไปแบบลึกลับนี่ดีกว่า ไม่ต้องตรวจโน่นนี่ให้ยุ่งยากวุ่นวาย มีนายหน้าพาไปสะดวกและง่ายกว่าเยอะ
- ผู้วิจัย:** ไปแล้วถูกจับส่งกลับมีไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ก็ยังไม่เห็นมีนะเพราะนายหน้าเขาเคลียร์เจ้าหน้าที่ได้ นอกเสียจากไปเองตามรถประจำทางถูกจับเจ้าหน้าที่ที่ส่งกลับ

การสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ อส.ประจำท่าข้าม อ.เขมรราช จ.อุบลราชธานี

- ผู้วิจัย:** ที่คนลาวข้ามเข้ามาเยอะนี้สามารถที่จะลงทะเบียนเข้าออกได้หมดไหมคะ แล้วถ้าเกิดบางคนไม่มาลงทะเบียนละคะจะรู้ไหมเพราะวันนี้เป็นวันตลาดนัดคนลาวข้ามเข้ามามากมาย
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ลงทะเบียนได้หมดครับ เพราะคนลาวเขาก็กลัวโดนจับเหมือนกันเขาก็จะมาลงทะเบียนขอเข้าคนละบาท และเมื่อจะออกก็มาแจ้งชื่อออก
- ผู้วิจัย:** แต่ที่เห็นเวลาจะออกเขาก็ออกเลยไม่เห็นได้แจ้งชื่อออกอะไรนี่คะแล้วจะรู้ได้ยังไงว่าออกหมด หากเกิดเขาลึกลับเข้าไปที่อื่นละคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ออกหมดครับ ไม่มีใครกล้าหนีหรอก เพราะหากเขาหนีไปก็ต้องโดนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับอยู่ดี เพราะฉะนั้นจะไม่มีใครกล้าเสี่ยงหนีเข้าไปหรอกครับ
- ผู้วิจัย:** แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้เช็คให้ตรงให้ละเอียดใช่ไหมคะว่าลงชื่อไปลงชื่อออกตรงกันและเช็คกันอย่างละเอียด มีแต่จดชื่อตอนเขาเข้าเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมแต่ตอนเขาออกไม่ได้เช็คให้ตรงตัวคน
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** เราก็จำๆกัน ได้ครับเพราะผู้ที่เข้ามาส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนเดิม ๆ ที่บ้านอยู่ตรงข้ามกันนี่
- ผู้วิจัย:** แล้วที่เขาเข้ามาซื้อสินค้าไปจำหน่ายที่ละมาก ๆ เต็มลำเรือนี้ควบคุมกันยังไงคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์:** ก็จะมีระเบียบกำหนดไว้อยู่ครับว่าจะนำอะไรไปได้บ้างและจะนำอะไรมาขายได้บ้างจะมีระเบียบและก็ต้องมีการจ่ายค่าธรรมเนียมด้วยครับ มีเจ้าหน้าที่ศุลกากรเขามาตรวจด้วยครับ

- ผู้วิจัย: เจ้าหน้าที่จากจังหวัด หรืออำเภอนี้ได้ออกมาตรวจเช็คหรือควบคุมอะไรไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็ในส่วนของพวกผมก็เป็นส่วนของอำเภอ ซึ่งอำเภอเราก็ดูแลที่อยู่ครับ
- ผู้วิจัย: แล้วได้นำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาทำงานด้วยไหมคะ เช่นใช้ในการลงทะเบียน การเก็บข้อมูลปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เก็บข้อมูลคนต่างด้าว ปัญหาหรือข้อดีในแต่ละปีบันทึกเก็บไว้มีไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่มีครับ มีแต่จดใส่สมุดนี่ครับสมุดจด
- ผู้วิจัย: อย่างวันนี้มีคนเข้ามาสามร้อยกว่าคน จริง ๆ แล้วหากมีการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยเราก็จะรู้ได้ว่าคนคนไหนเคยเข้ามาแล้วและก็เข้ามาอีกเรื่อง ๆ ข้าราชการธรรมเนียมเท่านี้บาท และยังสามารถออนไลน์ข้อมูลการเข้าออกให้กับหน่วยงานเบื้องบนได้ทราบได้ด้วย แทนที่จะมานั่งจดใส่สมุดอย่างนี้ เกิดสมุดนี้หายทำไงคะ ข้อมูลก็หายเกลี้ยง น่าจะมีงบประมาณสนับสนุนตรงนี้นะคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่มีครับ แต่การจดนี้ก็ทำกันมาหลายปีแล้วก็ไม่เห็นมีปัญหาอะไรนะครับ แต่ถ้ามีคอมพิวเตอร์แต่ยังไม่เห็นมีงบประมาณอะไร
- ผู้วิจัย: แล้วท้องถิ่นเทศบาลเขมรราฐนี้เขาได้เข้ามาช่วยเหลือด้านงบประมาณอะไรบ้างคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็พอดีตรงนี้เป็นท่าข้ามที่ทางอำเภอเป็นผู้ดูแลรับก็มีท้องถิ่นดูแลเรื่องขยะ เรื่องความสะอาดพวกนี้ครับ
- ผู้วิจัย: เงินที่เก็บได้จะนำไปที่ไหนคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็นำเป็นรายได้ของอำเภอเพื่อใช้จ่ายในสาธารณะประโยชน์ครับ
- ผู้วิจัย: แล้ววันธรรมดามีคนข้ามมาเยอะไหมคะทำนี่
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มีมาเรื่อย ๆ ทุกวันครับ แต่วันที่เราเปิดให้ข้ามมาซึ่งเป็นวันตลาดนัดก็จะมีมากหน่อยครับ
- ผู้วิจัย: แล้วมีไหมที่ข้ามมาแล้วแจ้งชื่อแต่ไม่กลับหนีเข้าไปทำงานที่อื่นเลยมีไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็ไม่เห็นมีนะ
- ผู้วิจัย: แต่เจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้เช็คละเอียดตอนขาออกนี่คะ

- ผู้ให้สัมภาษณ์: บ่อมีดอกครับ ส่วนใหญ่ก็จะกลับกันหมด หากพวกเขาจะไปกินนาหน้อยก็
จะบอกไว้ว่าจะไปตรงนั้นตรงนี้ ห้าโมงถึงจะกลับเขาก็จะแจ้งไว้
- ผู้วิจัย: มีไหมที่มาขึ้นตรงนี้แล้วมีในเรื่องของยาเสพติด
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ที่มาขึ้นนี้ไม่มี แต่ลักลอบเข้ามาตามหมู่บ้านที่ติดริมของแล้วขนยาเสพติดนี้
คงมีเพราะก็ได้ยื่นข่าวเหมือนกัน พวกขนยาเสพติดเขาจะไม่มาขึ้นตรงที่มี
เจ้าหน้าที่หอรอกครับ เขาจะมีเส้นทางลำเลียงของเขาซึ่งอาจจะขนส่งมาจาก
ทางเวียดนาม ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็คอยสอดส่องดูแลอยู่ตลอดเวลา
- ผู้วิจัย: คนเวียดนามข้ามมาขึ้นทำนี้มีไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่มีครับส่วนใหญ่ก็จะเป็นคนลาวทั้งหมดข้ามมาเพื่อรับจ้างทำการเกษตร
เล็ก ๆ น้อยตามแต่จะมีผู้ว่าจ้างแล้วก็กลับ

การสัมภาษณ์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ตามแนวชายโขง อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี

- ผู้วิจัย: ที่เขาขนไปเยอะๆ นั้นเจ้าหน้าที่มีเข้ามาเก็บภาษีขาออกอะไรไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็มีเจ้าหน้าที่ศุลกากรมาดูแลอยู่เป็นประจำครับ เขามีข้อห้ามว่าเอาอะไร
ไปได้มากน้อยแค่ไหน และอะไรไม่ได้บ้าง
- ผู้วิจัย: ดูอยู่นี่มานานแล้วหรือคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ครับผมอยู่มาตั้งแต่เกิด ผมมีหลายตำแหน่งทางสังคมเป็นนักการเมือง
ท้องถิ่นมาก็หลายสมัย ผู้นำชุมชนมาหลายปี เห็นอะไรมาเยอะ
- ผู้วิจัย: ที่นี่ดูการค้าขายกับคนลาวก็คึกคักนะคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ครับ เพราะรายได้เข้ามาหาเราเยอะยิ่งวันไหนที่เป็นวันตลาดนัดเราก็ยิ่งเงิน
สะพัด ไม่ว่าจะเป็นเรือรับจ้าง สามล้อ พ่อค้าแม่ค้า ก็เป็นส่วนที่ดีมากที่ทำให้
ให้ผู้คนละแวกนี้มีรายได้กัน
- ผู้วิจัย: สินค้าการเกษตรบางอย่างก็ทางโน้นนำมาขาย สินค้าเบ็ดเตล็ดทางลาวก็มา
ขนเอาไปขายทำให้เงินหมุนเวียนอยู่อย่างนี้
- ผู้วิจัย: คนลาวข้ามมาขึ้นที่ทานี้ดูคิดว่าข้ามมามีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนใหญ่ที่มาก็จะมาจับจ่ายซื้อหาสินค้าข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็น
- ผู้วิจัย: แล้วมีไหมที่ข้ามมาแล้วหลบหนีไปต่างจังหวัดหรือกรุงเทพ

- ผู้ให้สัมภาษณ์: มีเหมือนกันแต่ก็โดนจับและส่งกลับจนได้แหละ บางครั้งเขาก็โกหก
เจ้าหน้าที่ว่า ไปซื้อของแต่ลักลอบไปเลยก็มี
- ผู้วิจัย: การที่เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนเก็บเงินนั้นคิดว่ามีไหมที่ไม่ลงทะเบียนและก็ได้
เก็บห้าบาทเก็บมากกว่านั้น
- ผู้ให้สัมภาษณ์: คนเราความละโมภ โลกมากมันมี ฉะนั้นนับประสาอะไรกับเจ้าหน้าที่ตัว
น้อยที่เงินเดือนไม่พอกินจะไม่ทำ มีเพราะมีคนลาวหลายคนมาพูดให้ฟัง
เหมือนกันว่าเก็บเท่านี้เท่านี้บาท แต่ก็ไม่ว่ากันหรอกเล็ก ๆ น้อย รัฐบาล
โกงกินบ้านเมืองมากกว่านี้เป็นหมื่น ๆ แสนๆ ล้าน กะอ้อแค่เจ้าหน้าที่เก็บห้า
บาทสิบบาทจะเป็นไรไป
- ผู้วิจัย: เรือรับจ้างนั้นเป็นคนไทยหรือคนลาวคะแล้วเที่ยวหนึ่งเขาเอาค่าจ้างกี่บาท
ผู้ให้สัมภาษณ์: อยู่ฝั่งนี้เป็นคนไทยทั้งหมดครับซึ่งผู้ที่มาทำอาชีพเรือรับจ้างนี้ต้องลงทะเบียน
และก็มีสมัครเข้าชมรมด้วยและมีคิวออกให้ เที่ยวหนึ่งที่โดยสารก็100บาท
และหากมีสินค้าเต็มลำเรือก็คิดเพิ่มตามอัตราครับ เมื่อไปถึงฝั่งโน้นก็จะนั่ง
รถต่อเข้าไปถึงหมู่บ้านของพวกเขา เวลาที่พวกเขาจะมาฝั่งไทยก็จะมีเรือ
รับจ้างของลาวมาส่ง ส่วนใหญ่ก็จะรู้จักกันหมดทั้งไทยทั้งลาว
- ผู้วิจัย: แต่ก็ไม่เห็นว่าคุณไทยจะข้ามไปฝั่งโน้นได้สะดวกนี่คะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: นั่นแหละเวลาที่เขาข้ามมาเราจะจ่ายแต่เราไปหากทำผิดกฎเขาเขาจะจับ แต่
คนไทยก็ไม่คิดจะลักลอบไป หากคนไทยจะไปที่ทำถูกต้องและก็ไปกัน ก็มี
มากตามริมโขงที่เป็นพี่น้องกันวิ่งเรือไปหากันก็มีแต่ไม่ได้เข้าไปลึก
- ผู้วิจัย: เป็นไปได้ไหมคะระบบพี่น้องที่เป็นอีกทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้มีการข้ามมาหา
งานทำที่ฝั่งไทยและอาจจะหลบหนีเข้ากรุงเทพไปเลย
- ผู้ให้สัมภาษณ์: เป็นไปได้ที่เดียวแหละเพราะระบบเครือข่ายพี่น้องนี้ตัดกันไม่ขาด ไทย
ลาวมีตัวเมียอยู่ฝั่งโน้นฝั่งนี้บ้าง เวลามีการมีงานอะไร หรืองานเกษตรงาน
รับเหมาก่อสร้างก็บอกต่อ ๆ กันไป แต่ที่ลักลอบเข้าไปที่กรุงเทพนี้ไม่เห็นมี
นะเพราะเขาก็กลัวว่าญาติจะเดือดร้อน แต่ลักลอบเข้าไปเองนั่นคงมี
- ผู้วิจัย: ตรงนี้มีคนลาวลักลอบขายเสพติคมาไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ไม่เห็นมีนะ
- ผู้วิจัย: แล้วผู้ที่มาจากกรุงเทพแล้วมาข้ามทำนี่กลับบ้านมีไหมคะ

- ผู้ให้สัมภาษณ์: มีเยอะเลย คดขยี้เฉพาะช่วงเทศกาลจะมีคนลาวมาลงรถทัวร์ที่อำเภอแล้วก็นั่งรถสามล้อมาข้ามกลับ ไปฝั่งลาว
- ผู้วิจัย: เอ้าแล้วเวลาเขาจะไปกรุงเทพอีกห่ะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: เขาก็มาแบบธรรมดาอาจจะมาเที่ยวตลาดหรือข้ามมาซื้อของแล้วก็เข้าไปกรุงเทพเลยก็ได้อ
- ผู้วิจัย: ถ้าอย่างนั้นก็แสดงว่าเจ้าหน้าที่ก็ไม่ได้เช็คอย่างเข้มงวดนะซิคะว่าคนที่เข้ากับคนที่ออกนั้มันไม่เท่ากันเลย
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็เป็นอย่างนั้นแหละครับ ก็ในเมื่อเขาบอกว่าเขามาตลาดและจ่ายค่าธรรมเนียมห้าบาทสิบบาทตามที่กำหนดแล้ว ก็คงไม่มีใครตามไปดูว่าเขาจะไปไหน เพราะหากลักลอบเข้ามาเมืองไปเดี๋ยวกั้โดนตำรวจจับกลับมาอยู่ดี
- ผู้วิจัย: จริงๆแล้วน่าจะมีการให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่เนาะในเรื่องการปฏิบัติงานตรงนี้
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ครับถ้าทำได้ก็ดีเหมือนกัน เพราะก็เห็นหลายอย่างนะครับที่คิดว่าน่าจะแก้ไขปรับปรุงเพื่อบ้านเมืองของเรา

การสัมภาษณ์ คนที่เคยทำอาชีพพานายหน้าไปค้าแรงงานซึ่งถูกออกจากราชการแล้ว
อ.หว่านใหญ่ จ.มุกดาหาร

- ผู้วิจัย: แถวหว่านใหญ่นี้มีคนลาวข้ามมาเพื่อมาหางานทำเยอะไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: แต่ก่อนตรงนี้มีคนลาวข้ามมาเยอะแต่ตอนนี้เฟ้นปิดไปแล้ว
- ผู้วิจัย: แล้วไปข้ามที่ไหนกันคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ส่วนใหญ่ก็จะไปข้ามตามท่าต่างๆตามหมู่บ้านอื่น บางคนก็เข้ามาตามด่านเลย
- ผู้วิจัย: มีการลักลอบเข้ามาขายแรงงานไหมคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: มีแต่ไม่ใช่แถวนี้จะมียู่แถวเมืองมุก แถวหอแก้ว เขาจะไปกันเป็นรถตู้บางคนจะไปขายบริการ บางคนกะไปทำงานรับจ้าง ซึ่งจะมีนายหน้ามาติดต่อและพาเข้าไปที่กรุงเทพ ส่วนใหญ่เขาจะใช้รถตู้
- ผู้วิจัย: เขาไม่กลัวถูกจับหรือคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: พุคก็พูดเอะนะไอ้คนที่มันเป็นนายหน้าพาคนลาวไปนี่มันก็เป็นเจ้าหน้าที่

นั่นแหละ มันรู้ช่องทางว่ามันจะใช้เส้นทางไหนไปไหนมาไหนและมันต้องจ่ายใคร ซึ่งคนพวกนี้มันจะมีกระบวนการของพวกเขาถึงกันเป็นทอด ๆ เงินดี

ผู้วิจัย: แรกเริ่มนี้เขาทำยังไงกันคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: ที่นั่นหนะที่มุกหนะ คุณไปดูก็ได้นะจะให้ผมพาไปก็ได้ที่ใกล้ๆ แถวหอแก้ว เขาจะมีที่พักไว้ให้แรงงานคนลาวเพื่อรวบรวมคนลาวให้ได้รถตู้หนึ่งก็ประมาณ 30 คน

ผู้วิจัย: คงลำบากแน่

ผู้ให้สัมภาษณ์: ก็ทำไปได้ในเมื่อพวกมันอยากไปแบบนี้ คนลาวก็จะพากันข้ามมาเองแล้วมาพักบ้านที่เขาจัดไว้ให้ประมาณ 2 วัน คนก็เยอะแล้ว ก็จ่ายค่ารถให้ประมาณ 3,000-3,500 บาท นายหน้าก็จะพาไปส่งถึงที่ ซึ่งคนลาวมีผู้ติดต่อกันไว้ให้แล้วอาจจะเป็นเพื่อนหรือญาติที่ทำงานอยู่ก่อนก็ติดต่อกันให้กัน นายหน้าที่พาไปก็มีแผนที่นำพาไปเท่านั้น เงินค่ารถนั้นก็รวมไปถึงค่าคุ้มครองรายทางแก่เจ้าหน้าที่ด้วย ซึ่งเส้นทางที่วิ่งไปก็จะเลี้ยวทางหลัก ซ็อกแซ็กไปตามถนนตามอำเภอ

ผู้วิจัย: แล้วทำไมเขาถึงไม่ทำให้มันถูกต้องล่ะคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: คิดว่าคนลาวบางคนก็ไม่รู้หนังสือไม่รู้ว่าจะทำถูกต้องคือยังไง ได้ยินแต่คนอื่นเขาพูดว่าทำถูกต้องแล้วยุ่งยากเสียเวลาเสียเงินเยอะ ก็กลัวกันแล้ว และก็ทำตามเพื่อนคือลักลอบเข้าเมืองง่ายกว่า และรถตู้ที่ส่งถึงที่ทำงานด้วย

ผู้วิจัย: แต่พูดถึงสามพันกว่านี่ก็แพงนะคะ เพราะหากคุณทำถูกต้องก็คงประมาณนี้และก็ไม่เสี่ยงด้วย

ผู้ให้สัมภาษณ์: แต่พวกเขาที่ต้องกลับมาต่ออายุอยู่ดีและพวกเขาไม่สนใจในเรื่องที่จะทำเอกสารด้วยและอีกอย่างเจ้าหน้าที่ของพวกเขาก็ทุจริตในการทำพาสปอร์ตด้วย หลายขั้นตอน

ผู้วิจัย: ที่มุกนี้มีคนลาวคนเวียดนามมาขายแรงงานไหมคะ

ผู้ให้สัมภาษณ์: เยอะเลย เพราะสาวลาว สาวเวียดนามจะเป็นคนตัวเล็กๆ ขาวๆ ถูกใจหนุ่มๆ ไทย เงินก็งามจึงพากันนิยมมาขายบริการที่ไทยกัน บางคนก็มีสามีเป็นคนไทยสบายไปเลยก็มี แต่พวกนี้ก็ลักลอบเข้ามาเช่นกัน บางคนก็เข้ามา

ถูกต้องยื่นเข้ามา เขาก็กลับ ซึ่งจะมาข้ามตรงทำด้านทำถูกต้องยื่นมาเข้า กลับอยู่แบบนี้ ซึ่งจะมาทำงานที่ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ขายบริการ ด้วย ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินบางคนก็ขายบริการอย่างเดียว อยู่เป็นปีๆเลย ก็มี บางคนก็เข้ามาทำงานบ้านแต่น้อยนะที่มุกของเรามีไม่มากที่คนลาวเข้ามาทำงานบ้านนี้ ส่วนใหญ่จะอยู่แต่ร้านอาหาร ส่วนใหญ่จะอยู่ตามริมโขง แล้วตามอำเภอต่างๆรอบนอกมีไหม

ผู้วิจัย:

ผู้ให้สัมภาษณ์:

มีเหมือนกันร้านอาหารตามอำเภอต่าง ๆ ก็จะมีคนลาวขายตัวด้วย เช่นฝั่ง แคลด คำชะอี นิคม นี้ก็มีตามร้านอาหาร ที่ไหนมีคนรู้จักก็มีเพื่อนเขาก็ ชักชวนกันไป กลุ่มนี้เขาไม่ต้องการเข้าไปกรุงเทพฯหาเงินตามแนวชายโขงก็ ได้เงินแล้วและก็น้ำไปข้ามมากลับบ้านได้อย่างสะดวก มีเงินทองใช้ มากมาย

การสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวชาวลาว

- ผู้วิจัย: มาจากใสกัน
- แรงงานคนลาว: มาจากฝั่งของพุนละ
- ผู้วิจัย: มาจังหวัด
- แรงงานคนลาว: นั่งเฮอมา
- ผู้วิจัย: คนละจ๊กบาท
- แรงงานคนลาว: คนละห้อยบาท
- ผู้วิจัย: ข้ามมาเฮ็ดงานบ่อ เฮ็ดงานหย้ง
- แรงงานคนลาว: ข้ามมาเหมงานรับจ้างกับเพื่อน เพื่อนโทรไปบอก
- ผู้วิจัย: แล้วจะมาอยู่ที่วัน
- แรงงานคนลาว: กะแล้วแต่ บางเออะเดือนหนึ่ง บางเออะอาทิตย์หนึ่ง แต่เออะนี้กะซีห้า หกเดือนนี้หละ
- ผู้วิจัย: เขาให้ค่าแรงมือทอได้
- แรงงานคนลาว: สองฮ้อยห้าสิบบาท
- ผู้วิจัย: แล้วที่พักที่อยู่ทีกินหละ

- แรงงานคนลาว: ข้าวกะเอามาตะพุ่น เมื่อกะเมื่อเอา ที่อยู่กะอยู่ตามที่พักเพิ่นหาไว้ให้นั้น
หละ อยู่ตามงานนั้นหละ
- ผู้วิจัย: แล้วนี่มากันจึกคน
- แรงงานคนลาว: 6 คน
- ผู้วิจัย: ทำไมมีแม่ญิงมานำ
- แรงงานคนลาว: กะมาเฮ็ดชอยกัน อีนันกะลูกสาว อีนันกะลูกเขย เมีย ลูกชายละกะที่
น้องเอื่อนมานำกัน
- ผู้วิจัย: ดิจังเลขนะมาเหมางานกันเป็นบ้านเลยอย่างนี้ก็คงจะได้เงินหลายนะ
- แรงงานคนลาว: กะพอได้ใช้อยู่ อยู่พุ่นมันบ่มีงานเฮ็ด พอเพิ่นเอื่อนกะมากัน
- ผู้วิจัย: แล้วรู้จักกับนายจ้างเขาได้ยังง
- แรงงานคนลาว: อู้จังกันมาเอ็งแล้ว มีงานอียังเพิ่นโทรไปหาให้มาช้อยตลอด
- ผู้วิจัย: แล้วที่ข้ามมานี้จ่ายค่าธรรมเนียมกันคนละจึกบาท
- แรงงานคนลาว: เพิ่นจ่ายให้แล้ว
- ผู้วิจัย: หมายถึงใคร
- แรงงานคนลาว: นายจ้างเพิ่นจ่ายให้แล้ว และเพิ่นกะชิเอารดมาฮับ
- ผู้วิจัย: มาทำงานที่ไทยแล้วคิดที่จะเข้าไปทำงานที่กรุงเทพฯ
- แรงงานคนลาว: บ่อ
- ผู้วิจัย: เอ้าก็เห็นชอบพากันทำงานที่กรุงเทพฯนี้หนาเห็นว่าได้เงินดี
- แรงงานคนลาว: บ่อไป เฮ็ดตามบ้านเฮากะพอมึงงานให้เฮ็ดอยู่ ไปกรุงเทพฯมันไกล
- ผู้วิจัย: แล้วลูกสาวกับลูกเขยก็อายุยังน้อยนี้ สักสิบแปดสิบเก้าได้ใหม่ อายุหนะ
- แรงงานคนลาว: ซ้าว ผู้เมียนั้น สิบหก
- ผู้วิจัย: แล้วอย่างนี้อยากไปกรุงเทพฯไหม
- แรงงานคนลาว: กะอยากไปอยู่ แต่อยู่นี้กะพอมึงงานเฮ็ดอยู่ บ่อมีไผ่เลี้ยงลูก
- ผู้วิจัย: อ้าวแล้วมานี้ใครเลี้ยงลูกให้หละ
- แรงงานคนลาว: อีหย้า
- ผู้วิจัย: อ้าวถ้าไปกรุงเทพฯก็ให้อีหย้าเลี้ยงให้ได้นี้
- แรงงานคนลาว: มันอยู่ไกล

- ผู้วิจัย: แล้วที่หมู่บ้านของเรามีคนไปทำงานที่กรุงเทพฯหลายคนไหม
- แรงงานคนลาว: กะหลายคนอยู่
- ผู้วิจัย: แล้วเขาไปกันยังไง
- แรงงานคนลาว: กะไปนำรถ
- ผู้วิจัย: มีคนมารับไหม หมายถึงว่ามีนายหน้าเอารถมารับที่ฝั่งไทยไหม
- แรงงานคนลาว: บ่อฮู้
- ผู้วิจัย: คนที่ไปเฮ็ดงานที่กรุงเทพฯบ้านเขาหลังใหญ่ไหม มีเงินส่งกลับมาบ้าน
- เยอะไหม
- แรงงานคนลาว: กะเห็นเขาส่งเงินมาให้พ่อแม่เขาใช้ยูเคอะ ซื่อมอเตอร์ไซค์กะมีอยู่
- ผู้วิจัย: แล้วเราไม่ยอกได้หรือ
- แรงงานคนลาว: กะยอกได้คือกัน
- ผู้วิจัย: แล้วถ้าเกิดมีคนมาติดต่อให้ไปทำงานที่กรุงเทพฯและมีงานให้ทำเลยนี้จะ
- ไปไหม
- แรงงานคนลาว: เบ็งก่อนหากอินางมันใหญ่แล้วกะวีไปอยู่
- ผู้วิจัย: ที่หมู่บ้านเขานิยมเรียนหนังสือกันไหม
- แรงงานคนลาว: กะเรียนอยู่
- ผู้วิจัย: แล้วเราจบ ป.ไหน
- แรงงานคนลาว: ป.หก
- ผู้วิจัย: แล้วคนที่หมู่บ้านนิยมเรียนหนังสือกันไหมจบแต่ไหน
- แรงงานคนลาว: เรียนอยู่ จบ ม.หก กะมี ม.สาม กะมี
- ผู้วิจัย: มีพี่น้องอยู่ฝั่งไทยไหม
- แรงงานคนลาว: มี เขามาแต่งงานอยู่ทางพี่เวลามีงานเขากะชิมาบอกเพื่อนันนั้นล่ะให้บอก
- ให้มาเฮ็ดงาน
- ผู้วิจัย: นอกจากงานรับเหมาแล้ว งานอื่นๆ ทำไหมเช่นเกี่ยวข้าว ปลูกมัน ตัด
- อ้อย อย่างนี้เฮ็ดไหม
- แรงงานคนลาว: หากเพื่อนบอกกะจะมาเฮ็ดเม็คเลย ทุกงานบ่อได้เลือก ขอให้ได้เงินได้งาน
- เฮ็ด

- ผู้วิจัย: มาทีก็จะมากขึ้นเป็นบ้านอย่างนี้เลยใช่ไหม
 แรงงานคนลาว: แม่น เพราะมากขึ้นหลายคนบางเดือนกะซิเหมางานไปเลยว่าเอาถั่วถั่วถั่ว
 พัน เอ็ดแล้วเร็วกะเมื่อ
 ผู้วิจัย: แสดงว่าที่มากครั้งนี้ก็เหมาะหรือ
 แรงงานคนลาว: บ่อ อันนี้เพิ่มให้เป็นมือ สองร้อยห้าสิบ คำนงานก่อสร้างจะได้เป็นมือ บ่อ
 ได้เหมาะ
 ผู้วิจัย: ถ้าเจ็บป่วยห่วยจะไปหาหมอที่ไหน
 แรงงานคนลาว: เพิ่นกะซิซื้อยามา เพิ่นกะซิพาไปหาหมออยู่

การสัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวขายบริการทางเพศ

- ผู้วิจัย: มาอยู่นานแล้วบ่
 หญิงคนลาวขายบริการ: 2 ปี แล้ว
 ผู้วิจัย: มาขายบริการอย่างเดียวหรือ
 หญิงคนลาวขายบริการ: แม่นแล้ว
 ผู้วิจัย: เข้ามาไทยยังงัย
 หญิงคนลาวขายบริการ: เฮ็ดพาสปอร์ตมา
 ผู้วิจัย: พาสปอร์ตอะไร
 หญิงคนลาวขายบริการ: พาสปอร์ตท่องเที่ยว เม็ดแล้วกะไปต่อ
 ผู้วิจัย: ไม่จี่เก็จไปต่อหรือสามเดือนก็ไปต่อ สามเดือนก็ไปต่อ
 หญิงคนลาวขายบริการ: บ่อ มันกะต้องไปต่อ
 ผู้วิจัย: แล้วที่มาขายบริการนี้ มาจากไหน จากสะหวันหรือเปล่า
 หญิงคนลาวขายบริการ: มาจากสะหวัน
 ผู้วิจัย: บ้านอยู่ที่สะหวันหรือ
 หญิงคนลาวขายบริการ: บ่อ บ้านอยู่หลวงพระบาง ขายโตอยู่เวียงจันทร์ เอื้อยชวานมาอยู่ที่
 สะหวัน แต่รายได้มันบ่อดี เลขมาที่ไทย
 ผู้วิจัย: แล้วที่ไทยนี้รายได้ดีไหม เดือนหนึ่งส่งเงินกลับบ้านเท่าไร
 หญิงคนลาวขายบริการ: ดี เดือนหนึ่งส่งกลับประมาณหก เจ็ดพัน

- ผู้วิจัย: โอ้โฮโฮะอะนะ แล้วค่าบริการนี่คิดยังไง
- หญิงคนลาวขายบริการ: หากลูกค้าให้ไปข้างนอกก็พันห้าถึงสองพันจะอยู่ถึงเช้า และก็นำเงินมาให้เจ้าของบริการห้าร้อย แต่ถ้ามาซื้อบริการที่นี้ก็ห้าร้อยหรือยบาทก็จะจ่ายค่าเจ้าของสามร้อยบาท
- ผู้วิจัย: มีเพื่อนมาด้วยกันเยอะไหม
- หญิงคนลาวขายบริการ: ก็มาเยอะ สี่ห้าคน
- ผู้วิจัย: อยู่กันมานานแล้วหรือ
- หญิงคนลาวขายบริการ: ก็นาน บางคนก็เพิ่งมา
- ผู้วิจัย: ที่มานี้พ่อแม่บังคับให้มาไหม หรือว่าเต็มใจมา
- หญิงคนลาวขายบริการ: เต็มใจมา บ่อมีไฟบังคับ
- ผู้วิจัย: ตอนนี้อายุเท่าไร
- หญิงคนลาวขายบริการ: ซ้าวสอง
- ผู้วิจัย: แล้วเพื่อนๆที่มาด้วยกันอยู่ไหน
- หญิงคนลาวขายบริการ: นอนอยู่ข้างบน บางคนกะอยู่ประมาณหนึ่งปีก็ย้ายไปอยู่ร้านอื่น
- ผู้วิจัย: ทำไมถึงย้ายล่ะ
- หญิงคนลาวขายบริการ: ลูกค้าจะได้บ่อเมื่อจำใจ หากอยู่แต่หมองเก่าลูกค้าจำหน้าได้ ก็จะบ่อได้บริการ
- ผู้วิจัย: แล้วเรามาแบบนี้กลัวตำรวจจับไหม
- หญิงคนลาวขายบริการ: บ่อกลัวเพราะว่าเจ้าของร้านพินคุดไว้แล้ว กะบ่อเห็นมีไฟถูกจับนะ
- ผู้วิจัย: มีการตรวจสุขภาพ
- หญิงคนลาวขายบริการ: บ่อมี
- ผู้วิจัย: แล้วถ้าเกิดเป็นโรคติดต่อกันขึ้นมาล่ะจะทำยังไง
- หญิงคนลาวขายบริการ: ก็มีการป้องกัน ใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง
- ผู้วิจัย: มีไหมคนที่มาขายบริการที่นี้แล้ว เกิดคนไทยถูกใจและรับเอาไปอยู่ด้วย
- หญิงคนลาวขายบริการ: มีหลายคน บางคนกะโชคดีไปเลยได้ตัวคนมีเงิน
- ผู้วิจัย: แล้วไม่กลัวเขาหลอกหรือ
- หญิงคนลาวขายบริการ: กะเบ็งให้ดีกว่า

- ผู้วิจัย: และเวลาที่เขาให้ไปบริการข้างนอกนี้ไม่กลัวเหรอ
- หญิงคนลาวขายบริการ: กะบอกเจ้าของร้านเพิ่มก่อนว่าจะไปที่ไหน เจ้าของร้านต้องรับรู้ก่อน
- ผู้วิจัย: เพื่อนที่เขาไปอยู่ที่อื่นนี่ที่ไหน
- หญิงคนลาวขายบริการ: ตามร้านอาหารก็มี บางคนก็ได้ค่าเชียร์ลูกค้าด้วยและก็ได้จากการให้บริการนำ ได้สองทาง แต่บางคนก็ไม่เชียร์ลูกค้าให้บริการอย่างเดียว เพราะงานเชียร์ลูกค้าบางครั้งก็เหนื่อยต้องมานั่งบริการรินเหล้าเบียร์อยู่ตลอด
- ผู้วิจัย: แล้วนี่น้องสองปีแล้ว ไม่ย้ายไปอยู่ที่อื่นเหรอ ไม่กลัวลูกค้าเบียดเหรอ
- หญิงคนลาวขายบริการ: ยังมีลูกค้าเยอะอยู่ อีกปีพุ้นละจะต้องสับเปลี่ยนเพื่อดึงลูกค้า

การสัมภาษณ์คนลาว รับจ้างตามร้านอาหาร

- ผู้วิจัย: น้องมาทำงานที่ทำอุเทนนี่นานแล้วเหรอ
- คนลาวที่ร้านอาหาร: 3 ปีแล้ว
- ผู้วิจัย: ได้ค่าจ้างวันละเท่าไร
- คนลาวที่ร้านอาหาร: 200 บาท
- ผู้วิจัย: พักที่ไหน
- คนลาวที่ร้านอาหาร: พักกับเจ้านี่ เขาให้ที่พักและกินอยู่กับเขา
- ผู้วิจัย: คีจิง
- คนลาวที่ร้านอาหาร: นายจ้างใจดีไหม
- ผู้วิจัย: ใจดี ใจคดียิ่งได้ที่ได้นายจ้างดี หนูเคยไปทำงานที่กรุงเทพก็อยู่ไม่ได้ เพราะเขาใช้ทำงานหนักมาก ทำทุกอย่าง
- คนลาวที่ร้านอาหาร: งานอะไร
- ผู้วิจัย: งานเป็นแม่บ้าน
- คนลาวที่ร้านอาหาร: หนูอดทนทำอยู่ประมาณ 2 ปี หนูก็ลาออกเพราะไม่ไหวและก็ไปหางานอื่นทำมากมายที่กรุงเทพแต่ก็เหนื่อยจึงกลับมาอยู่บ้าน ก็เคยเป็นลูกจ้างที่ร้านอาหารที่กรุงเทพเหมือนกันแต่งานหนักมาก ได้นอนไม่กี่ชั่วโมง เขาใช้เรารู้สึกเหมือนทาส

- ผู้วิจัย: คุณหนูเป็นคนฉลาดนะพูดไทยก็ชัด พูดจาจะฉานดี ทำไมหนูไม่เรียนต่อ
หนูจบชั้น ไหน
- คนลาวที่ร้านอาหาร: หนูอยากเรียนเหมือนกัน แต่หนูยังไม่มีเงิน หนูจบ ม. สามค่ะ
- ผู้วิจัย: แล้วอยู่ที่หนูเข้ามายังไง
- คนลาวที่ร้านอาหาร: พอดีหนูรู้จักกับคนที่ทำข้าม หนูจึงข้ามไปมาง่าย และเจ็กี่ใจดีถ้าหนูจะ
กลับบ้านเอาเงินไปให้แม่เจ็กี่ให้ไป และหนูก็จะรีบกลับ
- ผู้วิจัย: ที่ทำข้ามนี้อยู่ตรงไหน
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ห่างออกไปจากหมู่บ้านนี้ประมาณสามกิโล นั่งรถสองแถวไปค่ะ แล้ว
ก็ไปที่ทำข้ามก็กลับบ้าน
- ผู้วิจัย: แล้วที่บ้านมีคนลักลอบไปทำงานที่กรุงเทพฯ ไหม
- คนลาวที่ร้านอาหาร: หนูก็ไม่รู้เหมือนกัน แต่ก็เห็นคนไปทำงานที่กรุงเทพฯ หลายคนอยู่
- ผู้วิจัย: แล้วเขาไปกันยังไง
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ก็ไปรถประจำทาง
- ผู้วิจัย: เขาทำพาสปอร์ตเหรอ
- คนลาวที่ร้านอาหาร: มีทำบางคนก็คงไม่ทำ
- ผู้วิจัย: แล้วหนูมานี้มีรพาสปอร์ตไหม
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ไม่มีค่ะ
- ผู้วิจัย: แล้วไม่กลัวตำรวจจับเหรอ
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ก็อยู่มานานแล้ว อีกอย่างที่นี่คนเขาก็รู้จักเจ็กี่ไม่เห็นมีอะไร
- ผู้วิจัย: แล้วเรามีบัตรอะไรบ้าง
- คนลาวที่ร้านอาหาร: มีบัตรคนลาวมาแสดง
- ผู้วิจัย: เป็นบัตรประชาชนเหรอ
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ไม่ใช่บัตรประชาชนแต่เป็นบัตรคนลาว
- ผู้วิจัย: เหมือนบัตรประชาชนไทยไหม
- คนลาวที่ร้านอาหาร: ไม่ค่ะ
- ผู้วิจัย: ขอคุณหน่อยซี
- คนลาวที่ร้านอาหาร: นี่ค่ะ

- ผู้วิจัย: เวลาที่เราเจ็บป่วยนี้เราจะไปรักษาที่โรงพยาบาลได้ไหม
 คนลาวที่ร้านอาหาร: ได้ เราก็จ่ายค่ารักษาพยาบาลตามที่โรงพยาบาลเขาเรียก แต่ส่วนใหญ่หนูไม่ค่อยจะเป็นอะไร ส่วนใหญ่ก็จะหาซื้อยากินเองแล้วก็หาย เพราะไม่อยากเป็นอะไรเกรงใจเจ้เขา เจ้เขาดีกับหนู และงานก็สบายไม่ได้หนักอะไร
- ผู้วิจัย: อยู่ที่นี่ทำอะไรบ้าง
 คนลาวที่ร้านอาหาร: ตื่นเช้าตีตีห้าก็ไปซื้อของที่ตลาดเพื่อมาเตรียมขาย ไปกับเจ้ บางครั้งก็ไปคนเดียวเพราะรู้แล้วว่าอะไรที่ไหน กลางวันก็ช่วยเจ้ขายกับข้าว ปายมาขายเสร็จก็เก็บร้านล้างจานซาม ก็เสร็จงาน เก็บกวาดบ้านแล้วแต่ว่าสกปรกไหม
- ผู้วิจัย: อยู่ที่นี่เหนื่อยไหม
 คนลาวที่ร้านอาหาร: ไม่เหนื่อย อยู่กรุงเทพเหนื่อยกว่าเยอะ ที่นี่จะกลับบ้านก็ได้กลับบ้านเจ้กลับ เจ้เคยไปที่บ้านหนูด้วย
- ผู้วิจัย: แล้วเดือนหนึ่งส่งเงินให้ที่บ้านเดือนละเท่าไร
 คนลาวที่ร้านอาหาร: บางเดือนสามพัน บางเดือนก็สี่พัน สองพันก็มีแล้วแต่
- ผู้วิจัย: แล้วเก็บเงินยังไง
 คนลาวที่ร้านอาหาร: ผ่ากรรณาการ
- ผู้วิจัย: อ้าวผ่ากได้ด้วยหรอ
 คนลาวที่ร้านอาหาร: ให้น้องชายผ่ากให้เพราะน้องชายมีพ่อเป็นคนไทยที่นี่ แม่มีผัวสองคน
- ผู้วิจัย: เขาจ่ายเป็นเดือนหรือเป็นวัน
 คนลาวที่ร้านอาหาร: เป็นวัน วันละสองร้อยบาท

การสัมภาษณ์ชาวพม่า เข้ามาขายโรตีสีไทย

- ผู้วิจัย: ทำไมจึงได้เข้ามาขายโรตีสีที่ ชานุมานนี้ และเข้ามายังไง เค้าให้ฟังหน่อยซี
 แรงงานพม่า: แต่ก่อนนั้นลำบากมาก เข้ามาที่ไทยทางแม่สอดโดยการลักลอบเข้ามา เพราะมีคนที่บ้านเขาบอกว่ามาทำงานที่ไทยแล้วได้เงินดี แต่ต้องลักลอบไปนะ ที่บ้านของพวกผมจะห่างจากแม่สอดประมาณ 200 ก.ม. ก็พากัน

- ผู้วิจัย: นั้รตมาลงที่ชายแดนตามแม่สอดและก็ลักลอบเข้ามา
 แรงงานพม่า: แล้วก็มาทำงานที่แม่สอดเลยหรอ
 ผู้วิจัย: ตอนนั้นพอเข้ามาที่แม่สอดได้แล้ว ก็มาพักอยู่กับเพื่อน 1 คืน แต่เราต้อง
 แรงงานพม่า: ทำงาน ก็พากันเดินมาที่ชลบุรี
 ผู้วิจัย: อะไรนะ พากันเดินเท้าจากแม่สอดมาที่จังหวัดชลบุรีนี่นะ
 แรงงานพม่า: ครับ ตอนนั้นก็เดินกันหลายคน เหนื่อยก็เหนื่อย หิวก็อดทนเอาบ้างเพราะ
 จะต้องไปทำงานที่ชลบุรี
 ผู้วิจัย: แล้วตอนนั้นรู้ไหมว่าต้องไปทำงานอะไร
 แรงงานพม่า: เพื่อนเขาก็หาให้ไว้แล้ว บางคนก็ไปลงเรือ บางคนก็ไปรับจ้างทางการ
 เกษตร แต่ผมไปเรียนรู้การขายโรตี
 ผู้วิจัย: ยังไงล่ะ ทำไมถึงไม่เลือกที่จะทำอย่างอื่น
 แรงงานพม่า: ที่บ้านผมคนขายโรตีส่งเงินกลับบ้านได้กันเยอะ ก็จะมีเจ้าแม่คนพม่า
 ด้วยกันนี้แหละสอนการทำโรตีให้ ครรตินี้ไม่ได้ทำเป็นมาแต่ที่บ้านนะ
 ครับ ผมก็มาเรียนรู้เองที่ชลบุรี เมื่อเราเรียนรู้จากเจ้าแม่แล้ว เขาก็จะขาย
 อุปกรณ์การทำโรตีให้เรา และเราก็ออกไปขายยังสถานที่ที่ไม่ต้องแย่งคน
 อื่น สมัยก่อนนั้นคนขายโรตียังไม่เยอะเท่าไร
 ผู้วิจัย: เข้ามาไทยแรก ๆ อายุเท่าไร
 แรงงานพม่า: 16 ปี ตอนนั้นก็อายุ 27 แล้ว ก็ขายโรตีมาตลอด แต่ทุกวันนี้ผมและน้องก็มี
 หนังสือเข้าออกที่ถูกต้องแล้ว นี่ครับเอกสารผม และที่ส่วนใหญ่ที่มาจาก
 โรตีก็จะมีหนังสือเดินทางถูกต้องทุกคน ทุกวันนี้ก็นั้รตมาสบายขึ้น
 หลังจากขายโรตีที่ชลบุรี ก็ขยับขยายไปที่อื่นซึ่งในแต่ละอำเภอที่ไปขาย
 นั้น เราจะไม่แย่งกัน ถ้าอำเภอนั้นมีคนขายอยู่แล้วเราก็จะไม่ไปขาย
 เล่าความเป็นมาให้ฟังทั้งหมดเลยละ
 ผู้วิจัย: อย่างอำเภอที่มาอยู่ที่นี่เราก็ดูก่อนว่ามีคนพม่าขายโรตีอยู่ไหม บางอำเภอ
 แรงงานพม่า: ก็ขายไม่ดี แต่บางที่ไม่ใช่อำเภอแต่เจริญเราก็ไปขายที่นั่น เราจะมีญาติๆ
 มีเพื่อนบอกต้อๆ กันไป ว่าที่ไหนควรจะขายหรือไม่ขาย ผมขายดี ผมก็
 ให้น้องชายผมมาขายด้วย และก็สอนให้เขาขาย เราจะออกขายประมาณ
 เวลาบ่ายสาม แต่ตอนเช้าเราจะไม่ได้ออกไปขายเพราะขายไปก็ไม่มีคน

- ผู้วิจัย: ชื่อขาดทุน ลูไปขายช่วงมีคนดึกว่า
 แรงงานพม่า: แล้วมีตำรวจมาเก็บค่าคุ้มครองเราไหม
 ไม่มีครับ ที่นี้ไม่มีเพราะผมก็มาเช่าบ้านของพ่อเดือนหนึ่งก็พันห้า เขา
 ว่าผมมาเช่าที่นี้ตำรวจเขาก็ไม่ได้มายุ่ง แต่ที่อื่นก็มีเหมือนกันตำรวจเข้ามา
 เก็บค่าคุ้มครอง
- ผู้วิจัย: วันหนึ่งๆ ขายได้กี่ร้อย
 แรงงานพม่า: บางวันก็ได้ห้าร้อยบาท บางวันก็สามร้อย สี่ร้อยแล้วแต่ครับ
- ผู้วิจัย: มีไหมที่ได้วันละพันบาท
 แรงงานพม่า: แต่ก่อนเคยได้ครับที่อำเภออื่น แต่ที่นี้ยังไม่มีการ
 ผู้วิจัย: แล้วทำไมต้องจากที่นั่นมาหาละ ทั้งที่มีรายได้ดี
 แรงงานพม่า: มีคนอื่นอยู่แล้ว และที่อยู่ช้า ๆ กันไม่ได้เมื่อเป็นแล้ว ขายเก่งแล้วก็ต้องย้าย
 ไปอยู่ที่อื่น
- ผู้วิจัย: เดือนหนึ่งส่งเงินกลับบ้านเดือนละกี่บาท
 แรงงานพม่า: บางเดือนก็หกพัน บางเดือนก็เจ็ดพัน
- ผู้วิจัย: แล้วส่งกลับบ้านยังไง
 แรงงานพม่า: ก็ส่งเงินไปเข้าบัญชีคนหนึ่งเป็นคนพม่าเหมือนกันแต่เขาสามารถเปิด
 บัญชีได้ เขาให้คนไทยเปิดบัญชีให้เขา และก็โทรไปบอกแม่ให้มารับเงิน
 กับเขา ซึ่งเขาจะหักค่าบริการประมาณสองร้อย สามร้อยบาท
- ผู้วิจัย: โอ้โฮ หลายเจ้าก็ได้หลายพันบาทซี
 แรงงานพม่า: แม่ก็จะจ้างรถเพื่อมารับเงินที่แม่สอด
- ผู้วิจัย: แล้วนี่จะไปต่ออายุหนังสือเดินทางตอนไหน
 แรงงานพม่า: หกเดือนก็ต้องไปรายงานตัวและต่อหนังสือเดินทาง และก็จ่ายค่าตำรวจ
 ด้วย
- ผู้วิจัย: จ่ายค่าตำรวจหมายความว่ายังไง
 แรงงานพม่า: ก็ต้องจ่ายค่าธรรมเนียม ประมาณ 1,500 บาท
- ผู้วิจัย: แล้วเวลาเจ็บป่วยหละ
 แรงงานพม่า: ก็ซื้อยากินเอง ไม่ได้ไปโรงพยาบาล แต่ก็มีบ้างที่มากลอดลูกที่นี้เขาก็จะ

- จ่ายเงินของเขาเอง
- ผู้วิจัย: แล้วเรามาที่นี่กันสองคนอีกคนหนึ่งชายที่ไหน
- แรงงานพม่า: น้องชายชายที่ชานูมาน ผมไปชายที่ตลาดโลกสถาน
- ผู้วิจัย: คนอื่นๆพอรู้ไหมเขาเข้ามายังไง และมีไหมที่ลักลอบเข้ามา
- แรงงานพม่า: เดี่ยวนี้ส่วนใหญ่ก็มีหนังสือเข้ามาถูกต้อง แต่ก็คงมีบ้างที่ลักลอบเข้ามา
บางคนก็ไปทำงานรับจ้างตามโรงแรม เป็นเด็กเสิร์ฟก็มี ลงเรือก็มี ชาย
บริการก็มีแต่จะอยู่ทางเหนือ ตามอีสานแถวนี้ส่วนใหญ่จะขายโรตีสี
ทั้งหมดเลยและก็มีหนังสือเดินทางกันทุกคน ญาติของหมคนหนึ่งก็อยู่
ห่างจากนี้ไปประมาณ 10 กิโลเมตร เขาก็ขายโรตีสี เช้าบ้านอยู่กับเมียเขาก็ขาย
โรตีสิตามหมู่บ้านต่าง ๆ เขากำลังจะทำเรื่องขอสัญชาติไทย เพราะเขาอยู่
มาเกือบสามสิบปีแล้ว
- ผู้วิจัย: แล้วคิดว่าจะอยู่เมืองไทยอีกนานแค่ไหน
- แรงงานพม่า: ยังไม่รู้ก็จะหาเงินไปเรื่อยๆ อาจจะแต่งงานแล้วก็พาแฟนมาหาเงินที่นี่
เพราะที่พม่าไม่รู้จะทำงานอะไร เงินมันน้อย มันไม่มากเหมือนกับไทย

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน

- ผู้วิจัย: ที่ปฏิบัติการตามแนวชายแดนมาตลอดหรือเปล่าคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ครับ ผมดูแลปฏิบัติการตามแนวชายแดนมาตลอด ผมรู้เรื่อง
กระบวนการและรายละเอียดพอสมควร
- ผู้วิจัย: เวลาที่คนลาวข้ามมาฝั่งไทยนี้ ที่เข้ามาอย่างผิดกฎหมายนี้ท่านทำยังไงคะ
และมีกระบวนการลักลอบเข้ามาอย่างผิดกฎหมายนี้จริงเท็จแค่ไหนคะ
- ผู้ให้สัมภาษณ์: ถ้าเอาความจริงมาพูดกันการลักลอบเข้ามามีก็มี มีมากด้วย เพราะไทย
เรามีหมู่บ้านตามแนวชายแดนเป็นระยะทางที่ยาวไกล ฝั่งน้องเป็นเครือ
ญาติกันทั้งไทยลาว การข้ามเข้ามาที่ง่ายบางคนไม่ได้มาข้ามตรงที่เรา
กำหนดให้ข้ามนะ ขึ้นตามหมู่บ้านก็มีเราก็เห็นก็รู้จะให้ไปจับไปกุมเขา
เราก็ไม่ทำเพราะถ้าทำเข้มงวดทุกวันก็คงจับกันทุกวันไม่ได้ทำอะไร
เพราะความเข้มงวดด้านกฎหมายเราไม่มี ไม่เหมือนเขาเราข้ามไปนี่เขา
จับเราเข้าคุกขี้ไก่เลยนะ ส่วนใหญ่เขาก็จะเข้ามาทำการเกษตรมารับจ้าง

เข้ามาเย็นกลับ ถ้าเป็นหน้าเกี่ยวข้าวก็เข้ามาอาทิตย์หนึ่งหรือสามสี่วัน
เกี่ยวข้าวเสร็จก็กลับ

ผู้วิจัย:

ผู้ให้สัมภาษณ์:

แล้วการลักลอบเข้าไปในส่วนลึกของประเทศหละคะ เขาทำกันยังไง
กระบวนการนี้แต่ก่อนมีเยอะมาก แต่เดี๋ยวนี้ก็มี ส่วนใหญ่จะเป็น
เจ้าหน้าที่นั่นแหละที่ทำกันเสียเอง ตำรวจยังรู้ทางหนีที่ไรดีกว่าคนอื่น
เพราะพวกนี้มีรายได้ดี ก็จะมีการนัดกันมาขึ้นรถตู้ แต่ก่อนใช้รถกระบะ
แต่เดี๋ยวนี้เป็นรถตู้ คือเขาจะให้คนลาวมาพักที่บ้านหลังหนึ่งก่อน
ประมาณ สองสามวันเพื่อให้ได้เต็มรถตู้และก็จ่ายค่าเดินทางให้ประมาณ
สามพันถึงสามพันห้าต่อคน พอเต็มรถตู้แบบแออัดยัดเยียดคันหนึ่งก็
ประมาณสามสิบคนก็ออกเดินทางลัดเลาะไปตามตรอกซอกซอยเส้นทาง
ลัด มีรถวิ่งนำหน้าดูเส้นทางให้ด้วย และก็ไปส่งยังสถานที่ทำงานของเขา
ที่ติดต่อกันไว้แล้ว

ผู้วิจัย:

ผู้ให้สัมภาษณ์:

เจ้าหน้าที่ทำเองหระคะ

จริงแล้วผมไม่อยากจะพูดเลย เจ้าหน้าที่นั่นแหละ ประชาชนทั่วไปที่ไหนเขา
จะกล้าทำ บางคนทำงานรวยแล้วถูกจับได้เขาก็ให้ออกจากราชการ แต่จะ
ทำยังไงได้หละ การเข้ามาถูกกฎหมายเสียเงินเยอะเสียเวลาอีกต่างหาก
แต่ที่ลักลอบนี่ก็เสียตังค์เหมือนกันนะแถบยังเสียอีกสู้ไปอย่างถูก
กฎหมายไม่ดีกว่า

ผู้วิจัย:

ผู้ให้สัมภาษณ์:

ถูกกฎหมายหลายขั้นตอน ทั้งเสียเงินเสียเวลา และยังมีต่ออายุอีกอยู่เรื่อย
สู้เข้าไปแบบนี้ดีกว่า อยากไปได้ไปเลย จ่ายสามพันสามพันห้าก็ได้ไป
แล้ว อีกอย่างเป็นค่านิยมและเป็นทัศนคติของเขาด้วย

ผู้วิจัย:

ผู้ให้สัมภาษณ์:

จริง ๆ นะคะ เพราะการเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายยังได้รับสวัสดิการอีก
ด้วยไม่ต้องอยู่แบบหลบๆ ซ่อน ๆ
ก็เหมือนคนไทยไปอเมริกา หลายคนที่หลบหนีเข้าเมือง ไปกับเรือท่าไม้
จึงไม่ไปอย่างถูกกฎหมาย ก็เพราะมันหลายขั้นตอนยุ่งยาก นี่ก็ไม่
แตกต่างกันเลย กฎระเบียบไม่ยืดหยุ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐยังหากินกับ
แรงงานต่างด้าวและเป็นรายได้ที่มากด้วย โจรหละจะไม่ทำถึงเสียแต่ก็
คุ้ม เจ้าหน้าที่รัฐแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว เปิดทาง

สะดวกให้เข้ามาได้ง่าย นำพาดะนั้นคนลาวก็ต้องลักลอบ เพราะมี
ขบวนการนำพา ไม่มีหรือที่ลาวจะทำขบวนการนำพาเอง มีแต่
เจ้าหน้าที่ไทยเท่านั้นแหละที่ไปเปิดทางสะดวก นายหน้าเกิดจากคนไทย
เกิดจากเจ้าหน้าที่ไทย ไม่ใช่ลาวเป็นนายหน้าพาเข้าไปถึงกรุงเทพ
เมื่อไหร่ที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่มีจิตสำนึกที่ดี แรงงานต่างด้าวก็จะ
ลักลอบเข้ามาอยู่อย่างนี้ตลอดไป

การทำประชาวิจารณ์ หัวหน้ากลุ่มแรงงานต่างด้าว หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ด้านกลุ่มแรงงาน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการด้านกฎหมาย นักวิชาการ
ด้านสังคม นักวิชาการด้านผู้ประกอบการ

ผู้วิจัย:

เหตุผลที่ดิฉันทำวิจัยเรื่องผลกระทบของการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความ
มั่นคงของชาติ ในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง นั้น เพราะคิดว่าขนาด
ปัจจุบันมีระเบียบกฎหมายในการเข้าออกของแรงงานต่างด้าวยังมีปัญหายาก
ที่จะควบคุมและบริหารจัดการได้ แล้วยิ่งไทยจะก้าวเข้าสู่สังคม AEC มีการ
เปิดกว้างอิสระ หากรัฐไม่มีนโยบายควบคุมที่สามารถปฏิบัติให้เห็นเป็นเชิง
ประจักษ์ได้ อาจมีปัญหาตามมา ดังนั้นจึงเป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่งที่ทำให้
เกิดความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องนี้ วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ก็เพื่อ
ศึกษาลักษณะการค้าแรงงานต่างด้าวในเขตอนุภูมิภาค 4 จังหวัดชายแดนลุ่ม
น้ำโขงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของการค้าแรงงานต่างด้าวในเขตอนุภูมิภาค 4
จังหวัดชายแดนลุ่มน้ำโขงของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเพื่อ
ศึกษาผลที่เกิดจากการค้าแรงงานต่างด้าวต่อความมั่นคงของชาติในเชิง
เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการ
แรงงานต่างด้าวในระดับนโยบายของชาติและระดับท้องถิ่น

ซึ่งกระบวนการในการศึกษาข้อมูลนั้นได้นำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปเป็น
แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว อยู่ในมือของแต่ละท่าน แต่ถึง
กระนั้นก็เพื่อให้ได้แนวทางที่ถูกต้องชัดเจนและเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

ลงสู่แนวทางปฏิบัติเชิงประจักษ์ได้อย่างชัดเจน จึงเชิญท่านร่วมวิพากษ์แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวครั้งนี้คะ

ผู้ร่วมวิพากษ์: ผมขอชื่นชมผู้วิจัยที่ได้ศึกษาในเรื่องนี้ ผมได้ศึกษาเอกสารของผู้วิจัยแล้ว งานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้อย่างมากทีเดียว ไม่ใช่งานวิจัยที่อยู่บนหิ้ง เป็นงานวิจัยที่เรื่องนี้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติได้

เทคนิค SWOT Analysis แล้วกำหนดเป็นแนวทางการบริหารแรงงานต่างด้าวเป็นข้อๆ ไป ผมอ่านและศึกษาข้อมูลแล้ว ผมเห็นด้วยกับทุกข้อ แต่บางข้อก็ซ้ำซ้อน บางข้อก็ไม่ใช่ประเด็นหลัก ผมว่าน่าจะแยกเป็นข้อๆ เป็นประเด็นหลักๆ ไป เช่น ด้านนโยบาย ด้านการมีส่วนร่วม ด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ ด้านเทคโนโลยี ด้านแรงงานต่างด้าวเอง ด้านการติดตามประเมินผล ถ้าเราจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบใหญ่ๆ แล้ว มาดูแนวทางที่ผู้วิจัยให้แนวคิดไว้เพื่อจัดเป็นกลุ่มๆ มันจะได้ครอบคลุม และมองจากภาพรวมก่อนที่จะวิพากษ์เป็นข้อๆ ไป ซึ่งบางข้อก็ซ้ำซ้อน บางข้อก็ยังไม่ชัดเจน

พิธีกร: จากที่ผู้ร่วมวิพากษ์เสนอมา ผู้วิจัยเห็นว่าอย่างไรครับกับข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัย: ไม่มีผิดมีถูกหรอกค่ะ ดิฉันจะรับข้อมูลจากทุกฝ่าย เพื่อจะนำข้อมูลจากทุกท่านไปกรองไปวิเคราะห์อีกทีหนึ่ง

ผู้ร่วมวิพากษ์1: วิเคราะห์เป็นรายข้อไปเลยจะได้เห็นภาพรวมชัดเจน

ผู้ร่วมวิพากษ์2: ดิฉันรับ มี 2 แนวทาง นิรภัยกับอุปนิสัย ก็ได้ ถ้ากระจายออกมารวมทีหลังจะเป็นนิรภัย นี่ผู้วิจัยเขาผ่านแล้วใครงมาแล้วต้องให้เกียรติคณะกรรมการเขา ซึ่งเป็นผู้ทรงความรู้แล้ว

ผู้ร่วมวิพากษ์3: ปฏิบัติหน้าที่อยู่ฐานปฏิบัติการ ตชด. บ้านห้วยกอก ในหัวข้อที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ผมอยู่ชุดปฏิบัติการตามแนวชายแดนมาเห็นงานวิจัยชิ้นนี้ดีมากเลย ในเรื่องปัญหาแรงงานต่างด้าว จากข่าวจากสื่อต่าง ๆ จากหัวข้อสรุปจุดเน้นงานวิจัย 5 ข้อ ดิฉัน ในฐานะที่ผมเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อออกปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น จัดหางาน แรงงานจังหวัด สพอ. ทหารพราน คณะกรรมการป้องกัน อส. ทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการหมู่บ้าน ถ้ามีการจับกุมแรงงานต่างด้าวได้ก็จะมีภารกิจส่งกลับ หากเป็นคดีก็จะส่งให้

ตำรวจภูธร และดำเนินการผลักดันกลับ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน
 ที่ปฏิบัติมาด้วยดีตลอด การได้ข่าวได้ข้อมูลแรงงานต่างด้าวก็ได้รับการ
 ประสานจาก การลักลอบเข้ามาแบบผิดกฎหมายก็เยอะ ในสภาวะที่ค่าครอง
 ชีพ ประเทศลาวค่าครองชีพถูก ที่ลาวได้ 100 บาท ข้ามมาที่ไทยได้ 280 -
 300 บาท ก็เกิดแรงกระตุ้นให้เข้ามาค้าแรงงาน แรงงาน การข้ามมาที่ถูกต้อง
 นั้นทำให้เสียค่าใช้จ่ายเยอะจึงเข้ามาแบบลักลอบ 5 วัน มารับจ้างบางคนก็
 กลับบางคนก็ลักลอบเข้าไปในส่วนลึกของประเทศจะเป็นปัญหาบั่นทอนต่อ
 ความมั่นคง

ผมปฏิบัติงานตามแนวชายแดนทราบว่าลูกจ้างไม่ถูกกับนายจ้าง นายจ้าง
 จะเป็นผู้วิ่งเต้นเสียเงินมากมายเพื่อนำแรงงานต่างด้าวเข้ามา เมื่อเข้ามาแล้ว
 เกิดทะเลาะกันลูกจ้างหนีไปทำงานที่อื่นทำให้นายจ้างเสียเงินเสียเวลาฟรีๆ
 ด้านโอกาส อาจดำเนินการไม่ทั่วถึงในด้านการให้ความรู้ ระบบเครือข่าย
 อาจมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีแรงสนับสนุนการลักลอบที่ผิดกฎหมาย
 เข้ามา การแสวงหาผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว ที่ผ่าน สปป.ลาว มา
 แต่งงานกับคนไทยและมีญาติพี่น้องจากลาวมาอาศัยอยู่ด้วยไปๆมาๆ ทำให้
 ยากต่อการตรวจสอบและสอบถามข้อมูลเพราะมีการช่วยเหลือจากญาติและ
 ปิดบังข้อมูลอยู่

พิธีกร

ขอขอบคุณ ผู้ร่วมวิพากษ์ ที่ให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี เพื่อให้ง่ายและ
 ครอบคลุมต่อการวิพากษ์งานวิจัยในครั้งนี้ และครอบคลุมต่อวัตถุประสงค์ ที่
 ขอให้วิพากษ์กันเป็นข้อ ๆ คนละ 10 นาทีก่อน

ผู้ร่วมวิพากษ์4:

ผมผู้ปฏิบัติการด้านแรงงานต่างด้าวฐานปฏิบัติการนาห้วยกอก การ
 ปฏิบัติงานบางครั้งติดอยู่ตรงที่ใจ ใจเราไม่กล้าที่จะทำ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น
 กำลังคนของเราแค่นี้ คนหนึ่งกลับบ้านคนหนึ่งอยู่ฐานบางวันอยู่ฐานแค่ 2
 คน แล้วเกิดนอน ๆ อยู่มีคนเข้ามาตรงนี้ ไม่ว่าจะสัตว์โลกยืนอยู่ตรงไหนความ
 ปลอดภัยต้องเป็นตัวตั้งเอาไว้ก่อน เพราะเราไม่เชื่อว่าพี่น้องตามแนว
 ชายแดนเขาจะมีเฉพาะมือเปล่า ถ้าเราทำไม่ถูกใจซึ่งกันและกัน ตรงนี้แหละ
 เป็นจุดสำคัญ ที่ผมทำอยู่ทุกวันนี้ผมจะยึดพี่น้องชาวบ้านเป็นรั้วมากกว่าที่จะ
 ยึดแต่ระเบียบกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดอย่างเดียว นั่นเพราะกำลังพลของเรามี

น้อย แต่เราอยู่ในพื้นที่ของเขา พวกของเขาทั้งหมดบ้านหากเกิดอะไรขึ้นซึ่งมันไม่คุ้มกับชีวิตเราฉะนั้นการโอนอ่อน การเข้ากับชาวบ้านเป็นเรื่องที่สำคัญการให้เขาเข้ามามีส่วนร่วม การทำความเข้าใจแบบอ้อมอ้อมกลายเป็นเรื่องที่ดี

จริง ๆ แล้วถ้าจะให้ผมมอง ผมมองว่าถ้าจะเอาตามระเบียบและข้อกำหนดหมายจริง ๆ ก็ต้องจังหวัดและอำเภอเป็นตัวหลัก ตัวตั้งที่ต้องช่วยเหลือกันครั้งนี้ ปฏิบัติงานร่วมกัน ทุก 3 เดือน ต้องมาสรุปงานร่วมกันและประเมินงานร่วมกัน คล้ายกับการทำงานวิจัยนี้แหละครับ หน่วยงานไหนทำตรงไหนถึงไหน มีปัญหาอะไรที่ต้องคบคิดช่วยกัน ถึงจะสามารถแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้ เพราะแรงงานที่เข้านี้ไม่นิ่ง บางคนเข้ามา 2-3 วัน หรือ 5 วัน ก็กลับแล้ว ไปมาหาสู่กันเป็นประจำ เข้ามาเย็นกลับบ้าง บางคนก็จิตใจปิ่นป่วนพอเข้ามาที่ไทยแล้ว ได้ยินได้ฟังคนอื่นชักชวนว่าเข้าไปทำงานที่กรุงเทพเออะได้เงินทองมากมายร่ำรวยก็คล้อยตามหนีเข้ากรุงเทพไปเลย พอมีเจ้าหน้าที่ไปถามก็บอกว่าไปนั่นนี่เดี๋ยวก็กลับ จริงแล้วเข้าไปกรุงเทพตั้งนาน นี่แหละคือการปกป้องกัน เราจะไปเอาผิดเขาอย่างไร ก็คงแต่ให้ตำรวจตรวจจับส่งกลับเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามเขาก็มาอีก หากตำรวจมีข้อมูลทางออนไลน์ว่าคนนี้เคยเข้ามาแล้วและส่งกลับแล้ว และเข้ามาอีกตรวจสอบได้ ยังไงก็จะดีและมีคโทษหนักลงไป หรืออาจต้องปรับให้แพง ๆ เพราะทำผิดแล้วผิดซ้ำ ก็คงจะไม่กล้าตกลงเข้ามา

การรับจ้างกันตามหมู่บ้านก็เยอะแยะออกถูกออกหลานกันเต็ม คนลาวคนไทยปนกันไปหมดตามแนวชายแดน ก็ไม่รู้ว่าที่ผ่อนปรนนั้นผ่อนปรนให้ไทยหรือลาว ลาวข้ามมาไทยง่ายมาก แต่ไทยข้ามไปลาวยากมากไม่ได้ ข้ามไปที่ถูกจับ แต่ไทยหละหลวมลาวข้ามมาได้ง่าย ๆ นโยบายตรงนี้มีมันอยู่ที่รัฐมันต้องมีความซื่อสัตย์ต่อกัน

ผู้ร่วมวิพากษ์ 5: จุดผ่านแดนถาวรถูกต้องตามกฎหมาย ทำเทียบเรือเทศบาลเข้าออกถูกต้อง ที่มุก ความยาว 72 ก.ม. จุดรวมเรือถูกต้องแต่ไม่สามารถควบคุมได้ จุดผ่านแดนนี้ต้องมีประกาศจากกระทรวงมหาดไทยถึงจะถูกต้อง แต่ทำข้ามนี้เป็นข้อตกลงระหว่างหมู่บ้านใหม่ และยากแก่การควบคุมด้วยเพราะบางคนข้าม

มาเพื่อซื้อข้าวของเครื่องใช้เท่านั้น มาตลาดนัดและก็กลับ ก็ไม่รู้จะไป
 เข็มงวดควดขันอะไรเขา ซึ่งก็อาจเป็นช่องทางที่เขาจะลักลอบหลบหนีเข้า
 ไปในส่วนลึกได้ แต่ก็คงไปได้ไม่ไกลก็ต้องถูกจับ หากโชคดีก็อาจจะเล็ด
 ลอกสายตาดำรวจเข้าไปทำงานได้

ผู้วิจัย:

ขออนุญาตเรียนสอบถาม จากการศึกษาข้อมูล มีหน่วยงานหลายหน่วยที่เข้า
 มาเกี่ยวข้อง แต่ไม่มีหน่วยงานไหนเป็นเจ้าภาพหลักถือว่าเป็นปัญหา ต่างคน
 ก็ต่างวางนโยบายของตนเองไม่สอดคล้องไม่ต่อเนื่องกัน อยากจะให้ผู้ร่วม
 วิพากษ์ได้เสนอแนะข้อเท็จจริงและแนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่าง
 ค้าในครั้งนี้เพราะจะเห็นว่า ตชด. แรงงานจังหวัด ทหารพราน สาสุข
 ประกันสังคม ต่างก็เข้ามาเกี่ยวข้องกับแรงงานต่างค้าแต่ปัญหาแรงงานต่าง
 ค้ากลับไม่ได้รับการแก้ไขหรือบริหารจัดการที่ดี โรคที่เคยกควบคุมได้ก็
 กลับมาระบาดอีกครั้งจากคนต่างค้า ปัญหายาเสพติดทะลักเข้ามา ปัญหา
 การก่ออาชญากรรม การกดขี่ข่มเหง ดูเหมือนจะยิ่งมากคนก็ยิ่งมากความ
 หลายหน่วยงานเกี่ยวข้องแต่ไม่มีหน่วยไหนจัดการได้อย่างจริง ๆ เป็นเพราะ
 การขาดการประสานงานกันอย่างจริง ๆ

ผู้ร่วมวิพากษ์4:

ตม.จะดูแลจุดผ่านแดนถาวร ดูแลตลอดตามแนวชายโขง ถ้าเข้ามาจริงๆแล้ว
 เราต้องจับทุกคน ทำเทียบเรือ ด่านถาวร ถ้าไม่ประกาศตามมหาดไทยก็จะไม่
 เข้าไปยุ่ง

ผู้ร่วมวิพากษ์:

จะบอกว่าไม่มีหน่วยงานหลักก็ไม่มาจะถูกต้องนัก เพราะแต่ละหน่วยงานก็มี
 นโยบายของตนเอง ยิ่งทุกวันนี้ รมต.แรงงานมีการวางนโยบายแรงงานต่าง
 ค้าไว้ชัดเจน อย่างการขึ้นทะเบียน ทร.38.1 เพื่อจะได้รู้และควบคุมได้และรู้
 ว่ามีแรงงานจะเข้ามาที่คนก็ราย

ผู้ร่วมวิพากษ์4:

ทร.38.1 คือเลข 13 หลัก จะมีการเปิดให้ทำอยู่เป็นประจำ ให้มาลงทะเบียน
 อยู่เรื่อย ๆ มีการเปิดบ่อยครั้งแต่แรงงานต่างค้าก็ไม่ยอมมาจดทะเบียนกัน
 ตรงนี้นายจ้างต้องพามาทำให้ถูกต้อง

ผู้ร่วมวิพากษ์2:

จริงๆแล้วต้องผ่านกระบวนการจัดการงานถึงจะถูกตั้งแต่แรงงานต่างค้าก็
 ไม่ทำกัน กระทรวงแรงงานช่วยอะไรในการพิสูจน์สัญชาติ ข้อมูลที่ถูกต้อง
 ตามกฎหมาย สิทธิและหน้าที่ของคุณ เข้ามาโดยถูกต้องตาม กม. เข้าสู่

กระบวนการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายสิ่งที่แรงงานต่างด้าวไม่ได้รับก็จะได้รับ

ผู้ร่วมวิพากษ์:

AEC ก็ดี แรงงานเข้ามาง่าย จุดอ่อนคนไทยโดนแย่งงาน ไม่ชอบทำงานต่ำๆ ล้างจาน เด็กเสิร์ฟ จะไม่เอานี่คือมิติของคนไทย แรงงานต่างด้าวเข้ามาเขาขอมทำงานทุกอย่างทำทุกประเภทหนักเอาเบาสู้ ต่อไปจะมีรถไฟรางคู่ผ่านไปสู่อินโดจีนเส้นทางสายธุรกิจยิ่งจะทำให้มีคนเข้าออกประเทศกันเยอะ

อุปสรรค AEC โดเร็ว วัฒนธรรมไทย ลาวเหมือนกันมาง่าย ทั้งวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ลาวกับไทยเหมือนกันไปหมดจึงไม่ตะจิตตะขงใจ ในการไปมาหาสู่ การเข้าออกก็จะสะดวกง่ายไปหมด ถ้าไม่มีมาตรการการควบคุมอาจมีปัญหาด่าง ๆ ตามมามากมาย

เชิงปฏิบัติ เน้นด้านนโยบาย ควรสร้างโรงเรียนเฉพาะทาง เช่น ปัญญา วิศวกรรม เทคนิคเขียน อาชีวะ มหาลัยสร้างหลักสูตรเพื่อให้คนเข้าสู่งาน เพราะหากเราไม่มีโรงเรียนเฉพาะทาง เราก็คงจะมีแต่เอาแต่แรงงานต่างด้าวมาอยู่ อย่างนี้ หากคนไทยมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางจะทำให้คนไทยไม่ตกงานมีงานทำ และไม่ถูกแย่งงาน

แนวทางการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่จะนำเรียนเพิ่มเติมขอสรุปคร่าวๆ เห็นด้วยในทุกข้อและก็ขอให้เพิ่มเติมบ้างในข้อที่ตกหล่น เจ้าหน้าที่ไทยควรมีความเข้มงวดในการใช้กฎหมาย หน่วยงานที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้อง เช่น แรงงานจังหวัด ตม. ประกันสังคม สาสุข กปร. ตำรวจ ตชด. ต้องช่วยกัน ที่หลายหน่วยงานแต่ก็เป็นจุดแข็งที่มีภาคีเครือข่าย ควรมีการประสานทำงานระดับจังหวัดในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวนี้ กปร. คณะกรรมการหรือแรงงานต่างด้าวผิด กม. ซึ่งเป็นศาสตร์ในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว

ในระดับจังหวัดถามว่าจำเป็นต้องมีเจ้าภาพใหม่ ก็ต้องตอบว่าไม่จำเป็นต้องให้มีใครเป็นเจ้าภาพ แต่ควรจะมีชุดทำงานคณะทำงานระดับจังหวัดขึ้นมา โดยผู้มีส่วนร่วมมีการประชุมปรึกษาหารือ ประชุมกันเป็นระยะๆ มีการประเมินผลทุก 6 เดือน หรือ 3 เดือน ก็ได้ ในเรื่องการมีส่วนร่วม

ร่วม ในเรื่องการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน เพราะแต่ละหน่วยงานต้องมีฐานข้อมูลที่ใช้ร่วมกัน ในด้านการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกเรื่องหนึ่ง คือการพัฒนาบุคลากรเจ้าหน้าที่ หลายท่านเสนอไปท่านมีความเชี่ยวชาญเชิงประจักษ์ในด้านการลงพื้นที่ บุคลากรจำเป็นต้องอบรมด้าน กม. การสร้างจิตสำนึก ยึดประชากรตามแนวชายแดนเป็นแนวร่วมในการทำงาน การกำกับติดตามประเมินผลไปสู่แนวทางในภาคการปฏิบัติในการนำเสนอเพื่อแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน เมื่อเข้าสู่สังคมอาเซียนผมเชื่อว่าจะมีความรุนแรงด้านแรงงานต่างด้าวเพิ่มขึ้น

ผู้ร่วมวิพากษ์5: ขออนุญาตเพิ่มเติมในเรื่องของการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว กระทรวงแรงงาน คือ ได้การให้ความรู้เรื่องประกันสังคม ความรู้เรื่องสิทธิและหน้าที่ของแรงงานต่างด้าว

ผู้ร่วมวิพากษ์2: ต่างประเทศเขามองว่าเราเป็นประเทศที่ค้ำมนุษย์ ประเทศที่ขึ้นบัญชีไว้ว่าค้ำมนุษย์ คัดการช่วยเหลือบางอย่าง กุ้งนี่อเมริกาเขาจะไม่ตั้งชื่อกับเรา เพราะเขาให้เหตุผลว่าประเทศเราค้ำแรงงานลูกเรือประมง

ผู้ร่วมวิพากษ์1: มันน่าจะเป็นเทคนิคการกีดกันทางการค้าของอเมริกา

ผู้วิจัย เรื่องการรักษาพยาบาลนี้ต่างด้าวเขาจ่ายเองหรือคะ และก็จ่ายแพงด้วย

ผู้ร่วมวิพากษ์2: จ่ายได้ส่วนหนึ่ง บางส่วนก็ไม่มีเงินจ่าย

พิธีกร เราจะมาดูกันเป็นข้อ ๆ ร่วมวิพากษ์กัน ไปเป็นข้อๆนะครับ

ผู้ร่วมวิพากษ์6: สำหรับข้อ 3 บริการเชิงรุกด้าน กม. ยังไม่ชัดเจนว่าให้บริการผู้ประกอบการหรือแรงงานต่างด้าวให้ชัดเจนลงไป และข้อ 4 รู้สึกว่าข้อความจะยาวไปจริงแล้วเนื้อหาให้ดูแค่ในเรื่องสวัสดิการสังคม นอกนั้นข้ออื่นๆ เห็นด้วยครับ

ผู้ร่วมวิพากษ์3: ถ้าแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งหมดนี้จุดแข็งก็คือ รัฐมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการเก็บภาษี เป็นการเก็บภาษีรายได้จากภาษีบุคคล จากแรงงานต่างด้าวนี้แหละ

ผู้ร่วมวิพากษ์1: สร้างกระบวนการในการสืบเสาะจำนวนแรงงานต่างด้าว

ผู้ร่วมวิพากษ์7: อยากจะให้เจ้าหน้าที่หรือคนในพื้นที่ไปทำงานตรงนั้น เพราะถ้าเอาคนในพื้นที่มาอยู่จะไม่เกิดประโยชน์อะไรเป็นของพวกเขาหมดพูดอะไรไม่ได้เพราะ

เกรงใจกันรู้จักกัน แต่ถ้าเอาคนอื่นอาจจะมาอยู่ในพื้นที่คนที่อยู่ห่างออกไป
อีกอำเภอหนึ่งมาอยู่จะสามารถควบคุมได้ เขาจะเข้มแข็งมากกว่า

ผู้ร่วมวิพากษ์๑: จุดผ่านแดนแตกต่างกับจุดผ่อนปรน ซึ่งทั้งหมดจะเป็นจุดรวมเรือ ที่
ประกาศจากกระทรวงมหาดไทยนะจึงเป็นจุดผ่านแดน นอกนั้นก็จะเป็นจุด
รวมเรือ เป็นท่าข้ามหรือช่องข้ามหรือเปล่า ซึ่งตามหมู่บ้านนี้ไม่ได้ประกาศ
จากกระทรวงมหาดไทยนะ

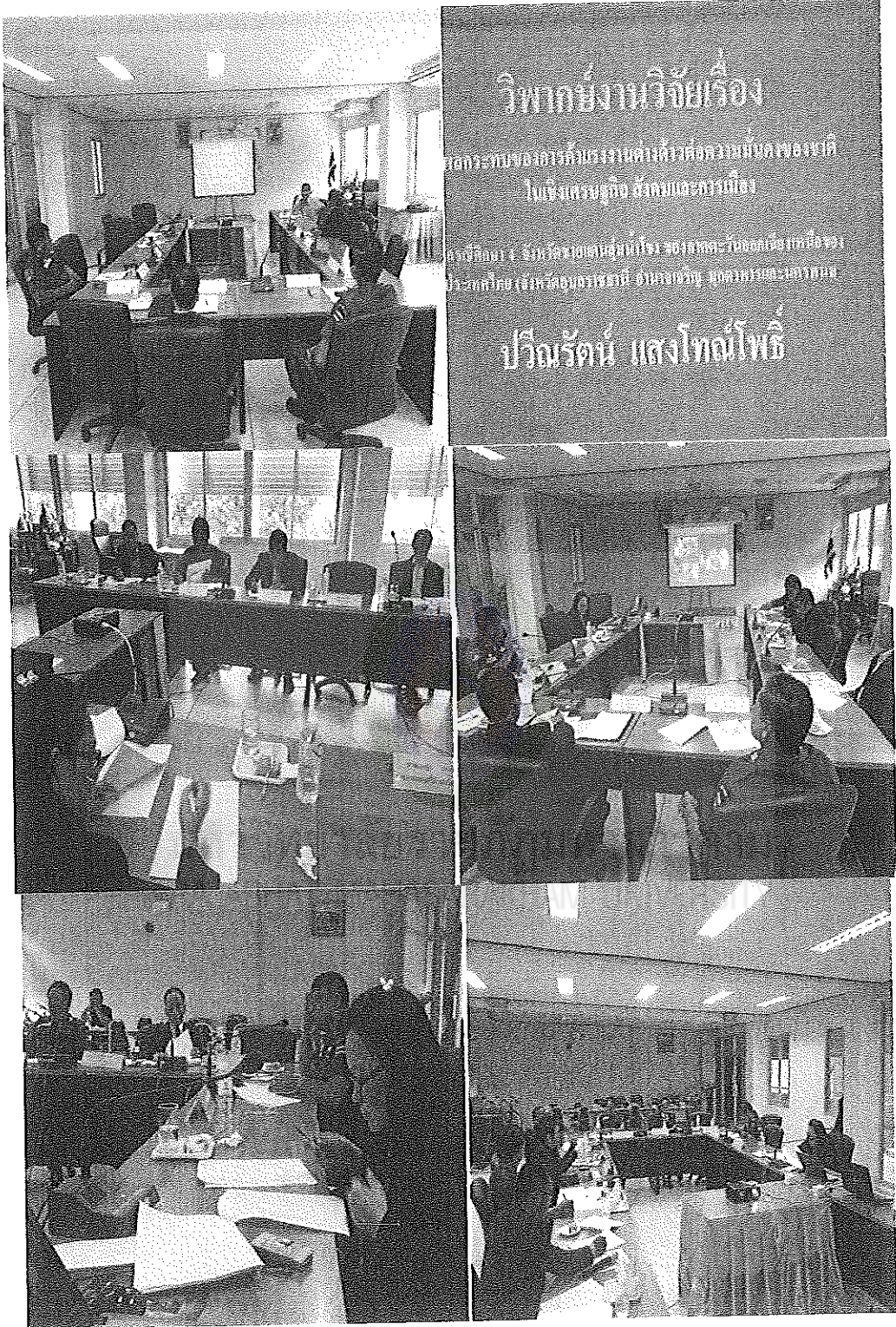
ผู้ร่วมวิพากษ์๑: จะต้องมีการบูรณาการในการควบคุมจุดต่างๆนี้ไม่ว่าจะเป็นจุดรวมเรือหรือจุด
ผ่านแดน สร้างกลไกในการควบคุมจุดต่างๆนี้ ควรจะให้ความรู้แก่
ประชาชน เจ้าหน้าที่ผู้อาศัยอยู่ตามแนวชายแดน นอกนั้นก็เห็นด้วยกับ
ที่ผู้วิจัยได้เสนอไว้

ภาคผนวก จ

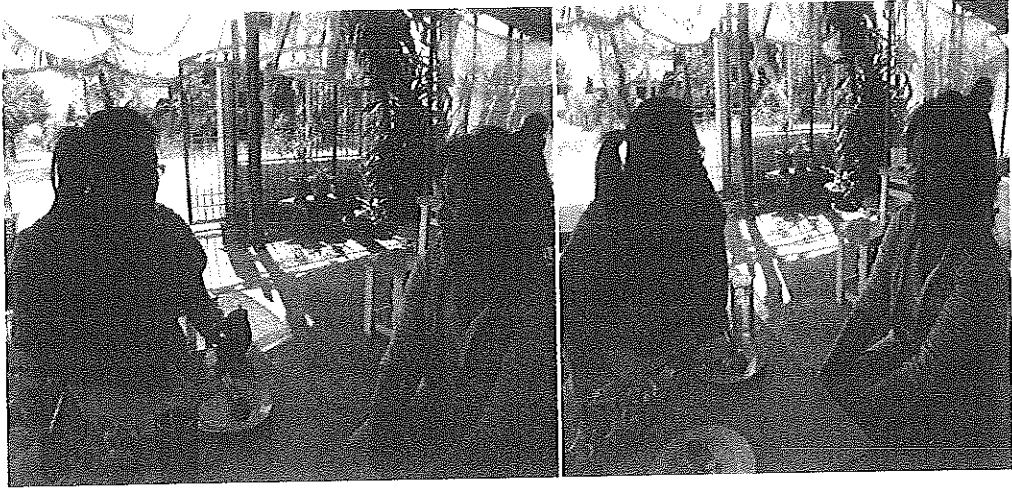
ภาพการลงพื้นที่สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

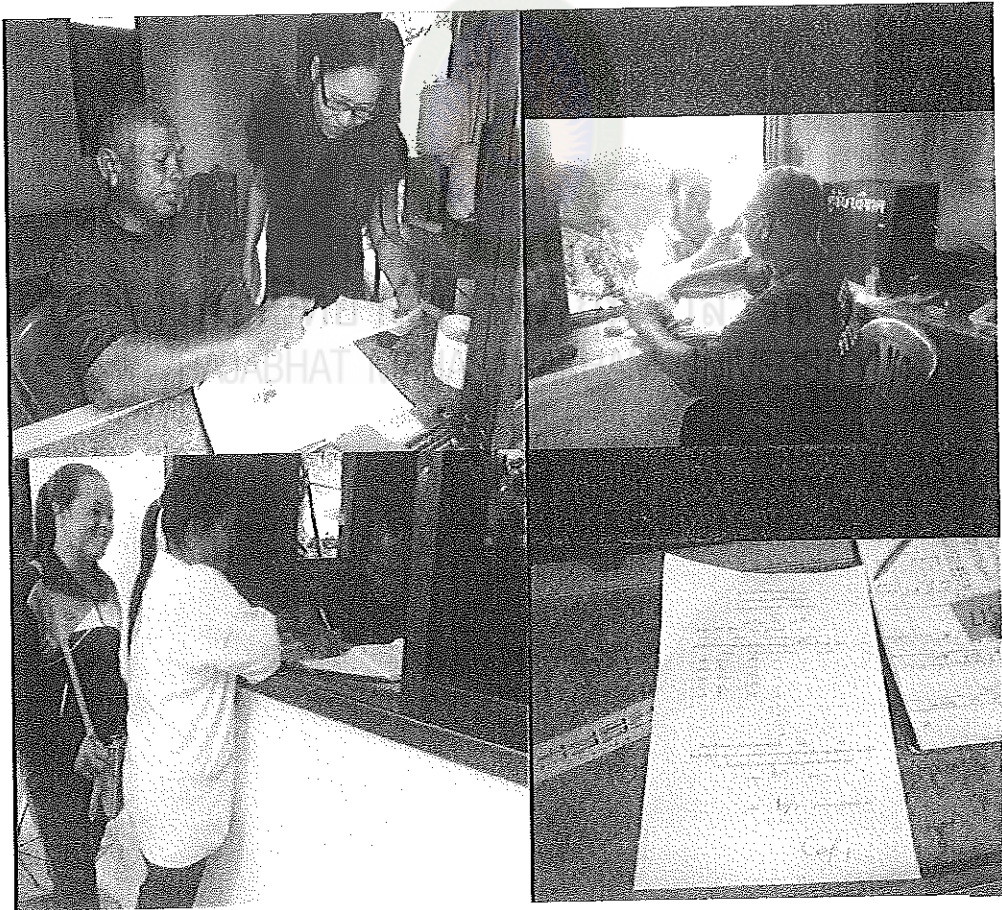
ภาพภาคผนวกที่ 1

การวิพากษ์งานวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการค้าแรงงานต่างด้าว

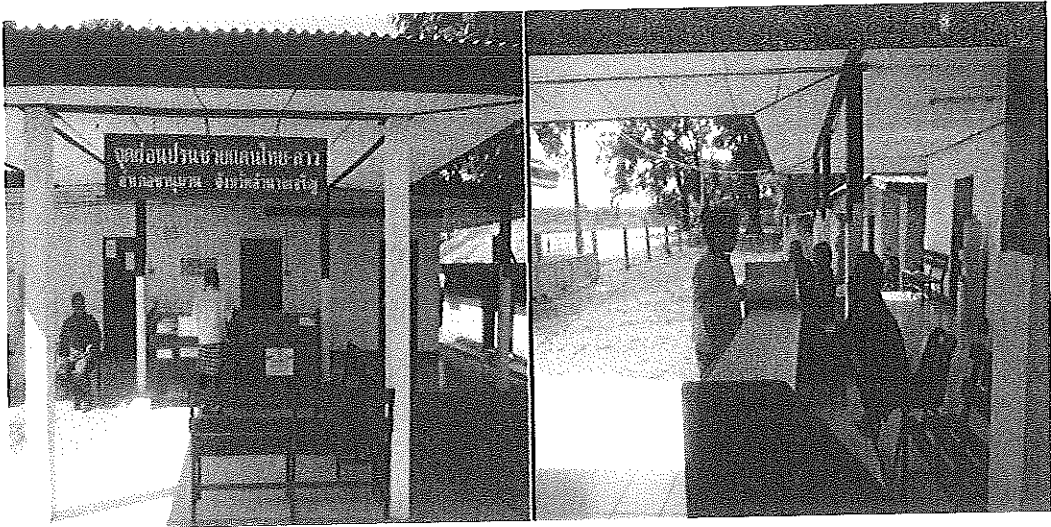
ภาพภาคผนวกที่ 2

สัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวชาวลาวที่เข้ามารับจ้างทำงานตามร้านอาหาร

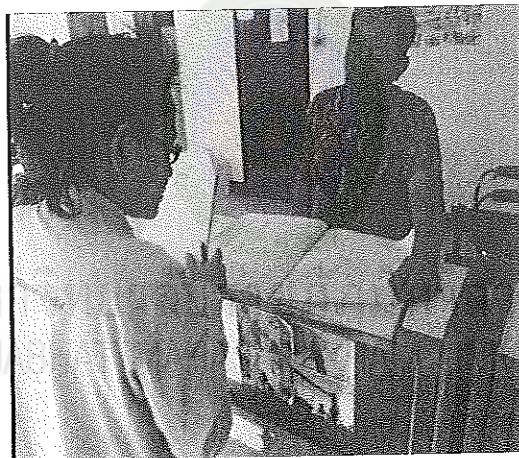
ภาพภาคผนวกที่ 3

แรงงานต่างด้าวเข้ามาตามห้องข้ามและมาลงชื่อในสมุดบันทึก
กับเจ้าหน้าที่ประจำท่าข้าม เจ้าหน้าที่ คือ กรรมการของหมู่บ้าน

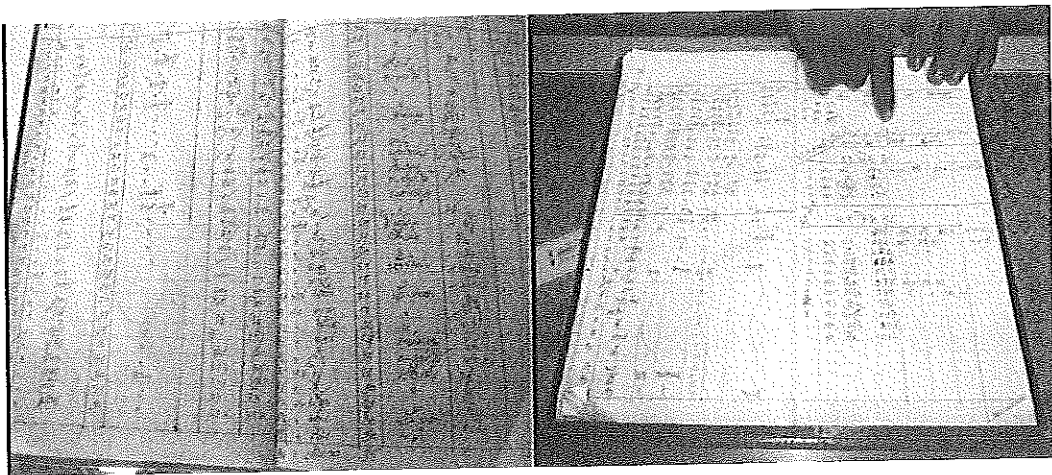

ภาพภาคผนวกที่ 4

สอบถามข้อมูลแรงงานต่างด้าวเข้า – ออก จากเจ้าหน้าที่ อส. ณ จุดผ่อนปรนไทย-ลาว

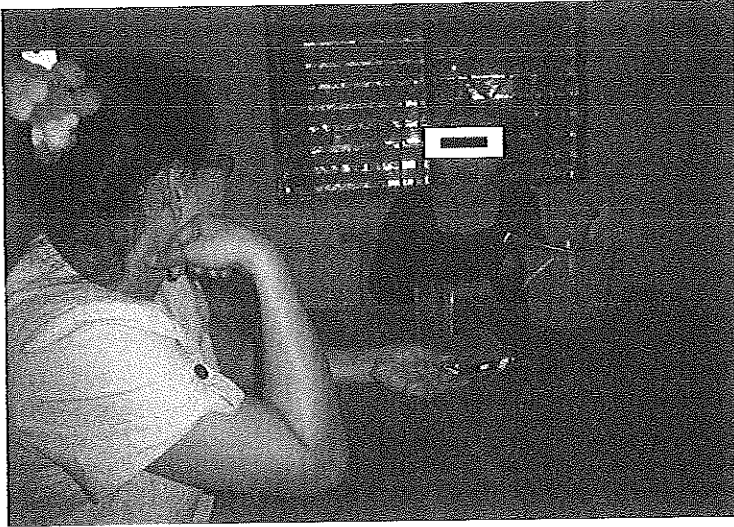
ภาพภาคผนวกที่ 5
สมุดบันทึกรายชื่อ
เข้าออกแรงงาน
ต่างด้าว

ภาพภาคผนวกที่ 6

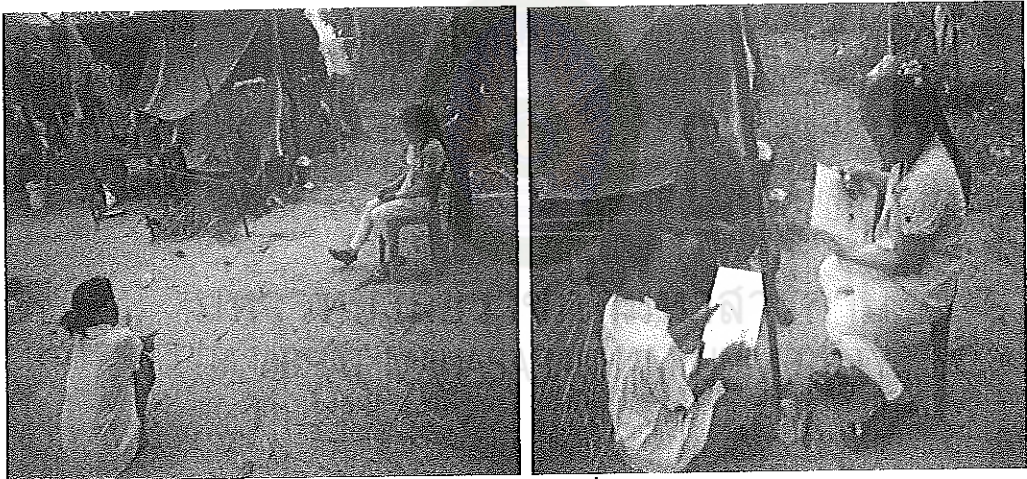
สมุดบันทึกรายชื่อเข้าออกแรงงานต่างด้าว

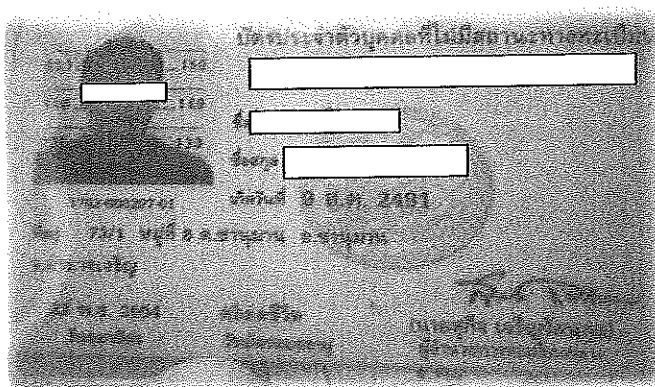
ภาพภาคผนวกที่ 7

สัมภาษณ์แรงงานต่างด้าวสาวลาวขายบริการทางเพศ

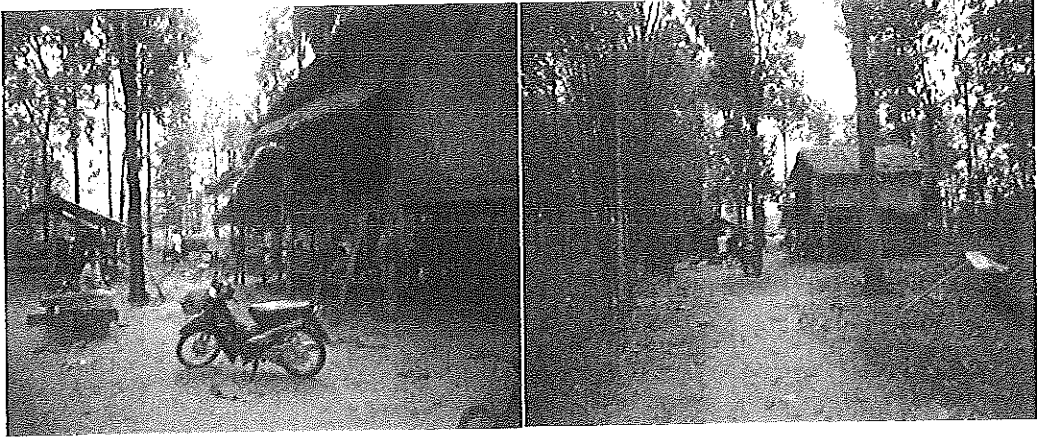
ภาพภาคผนวกที่ 8

คนลาวเข้ามาช่วงเกิดขบวนการก๊วนชาติลาว อาศัยอยู่ตามที่รัฐจัดที่พักให้อยู่อาศัย

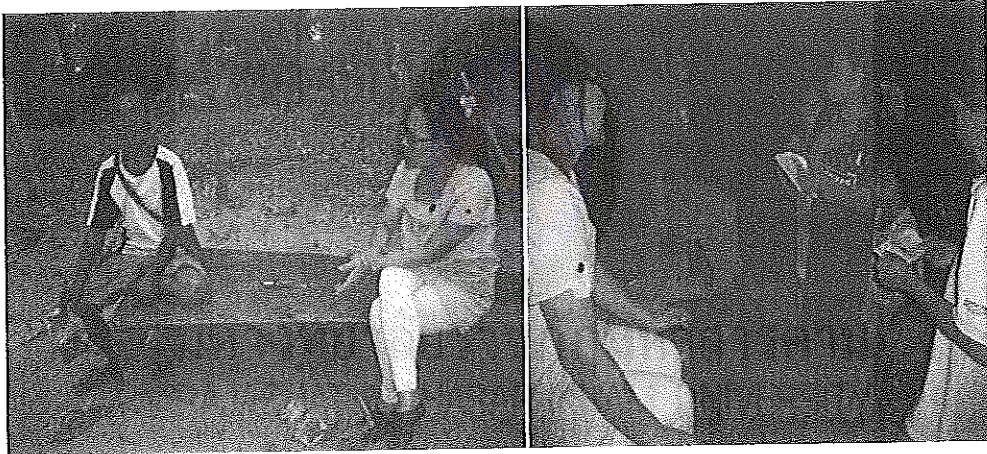
ภาพภาคผนวกที่ 9

บัตรประจำตัวคนต่างด้าวที่เข้ามาช่วงขบวนการก๊วนชาติลาว

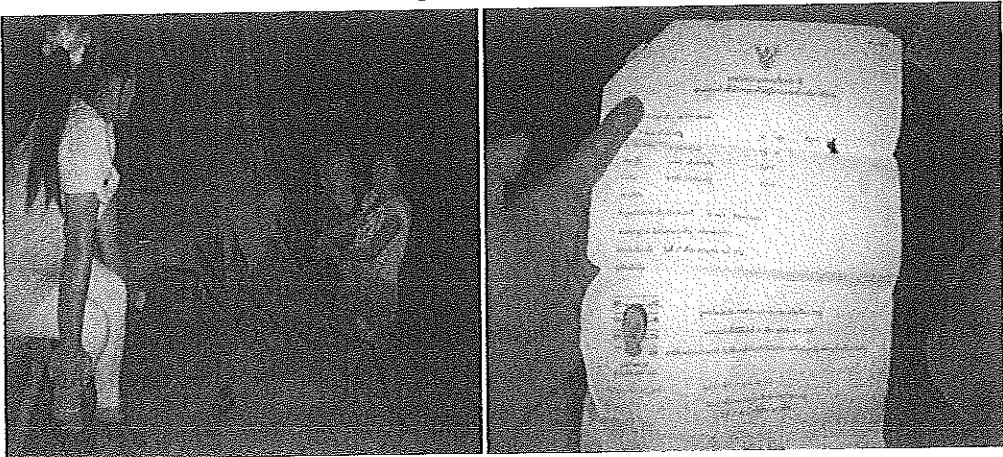
ภาพภาคผนวกที่ 10

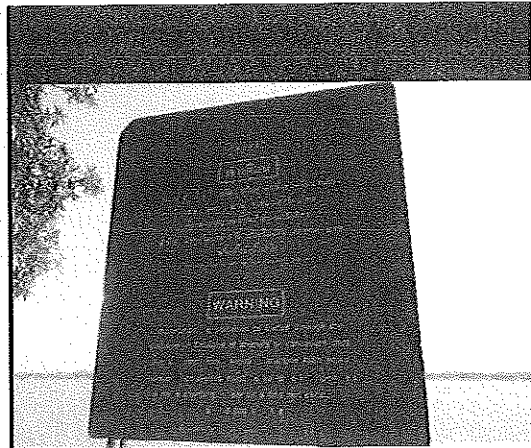
สภาพบ้านเรือนในปัจจุบันของคนลาวที่เข้ามาลี้ภัยทางการเมืองช่วงขบวนการกู้ชาติลาว
ซึ่งรัฐได้จัดที่ให้อยู่แต่ไม่สามารถถือครองที่ดินได้

ภาพภาคผนวกที่ 11

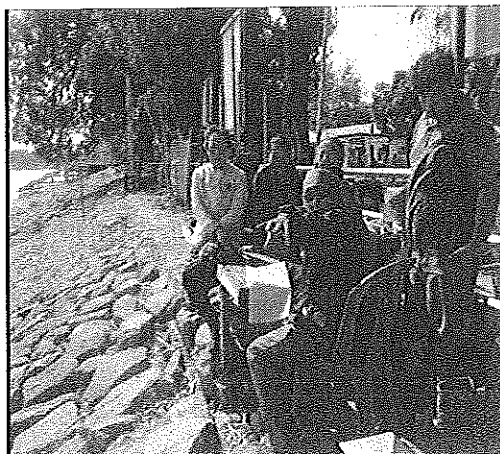
คนลาวที่เข้ามาอยู่ในไทยช่วงขบวนการกู้ชาติลาว

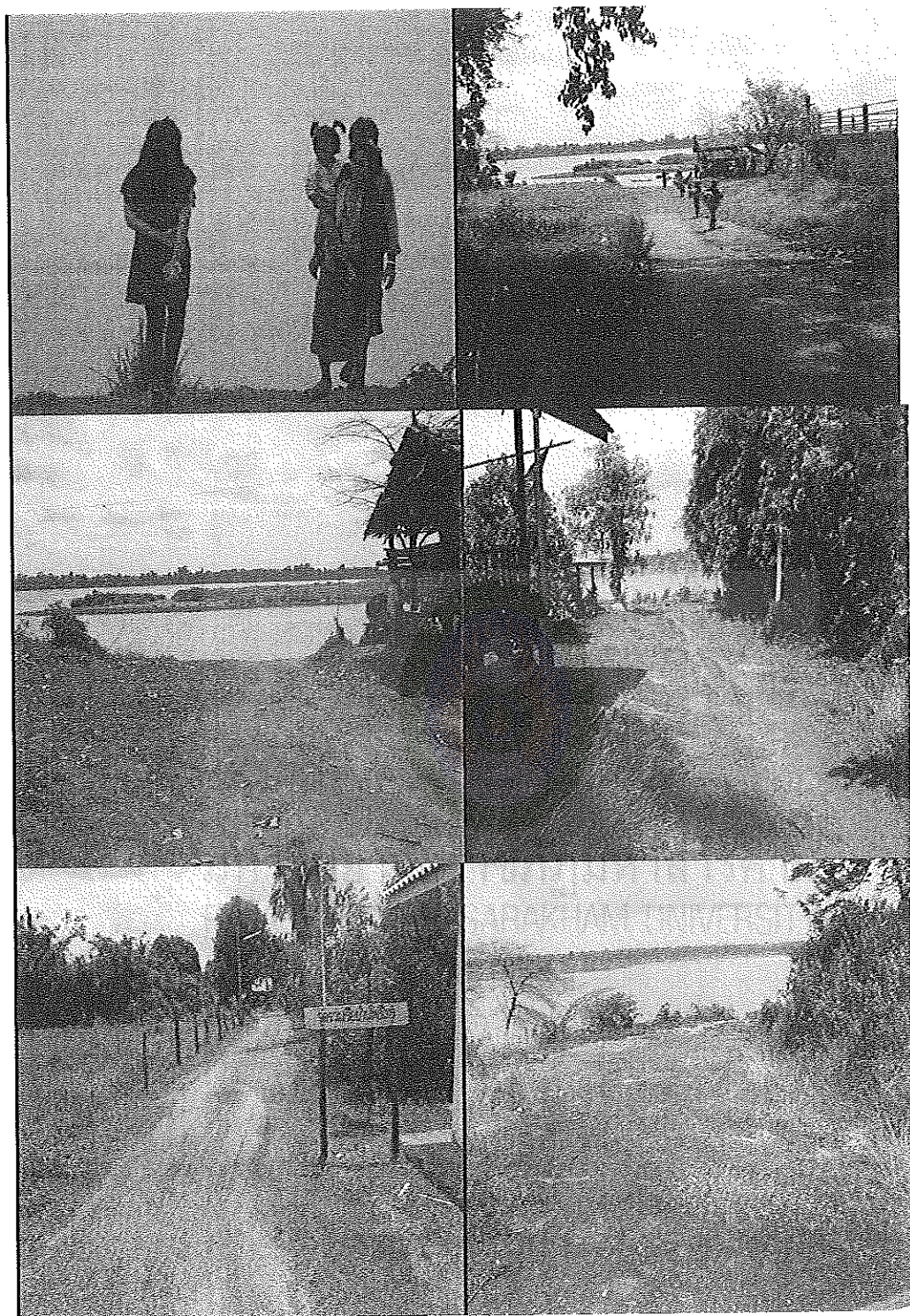
ภาพภาคผนวกที่ 12

ป้ายประกาศระเบียบการเข้าออกตามจุดรวมเรือ

ภาพภาคผนวกที่ 13

สัมภาษณ์ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ตามแนวชายโขง

ภาพภาคผนวกที่ 14

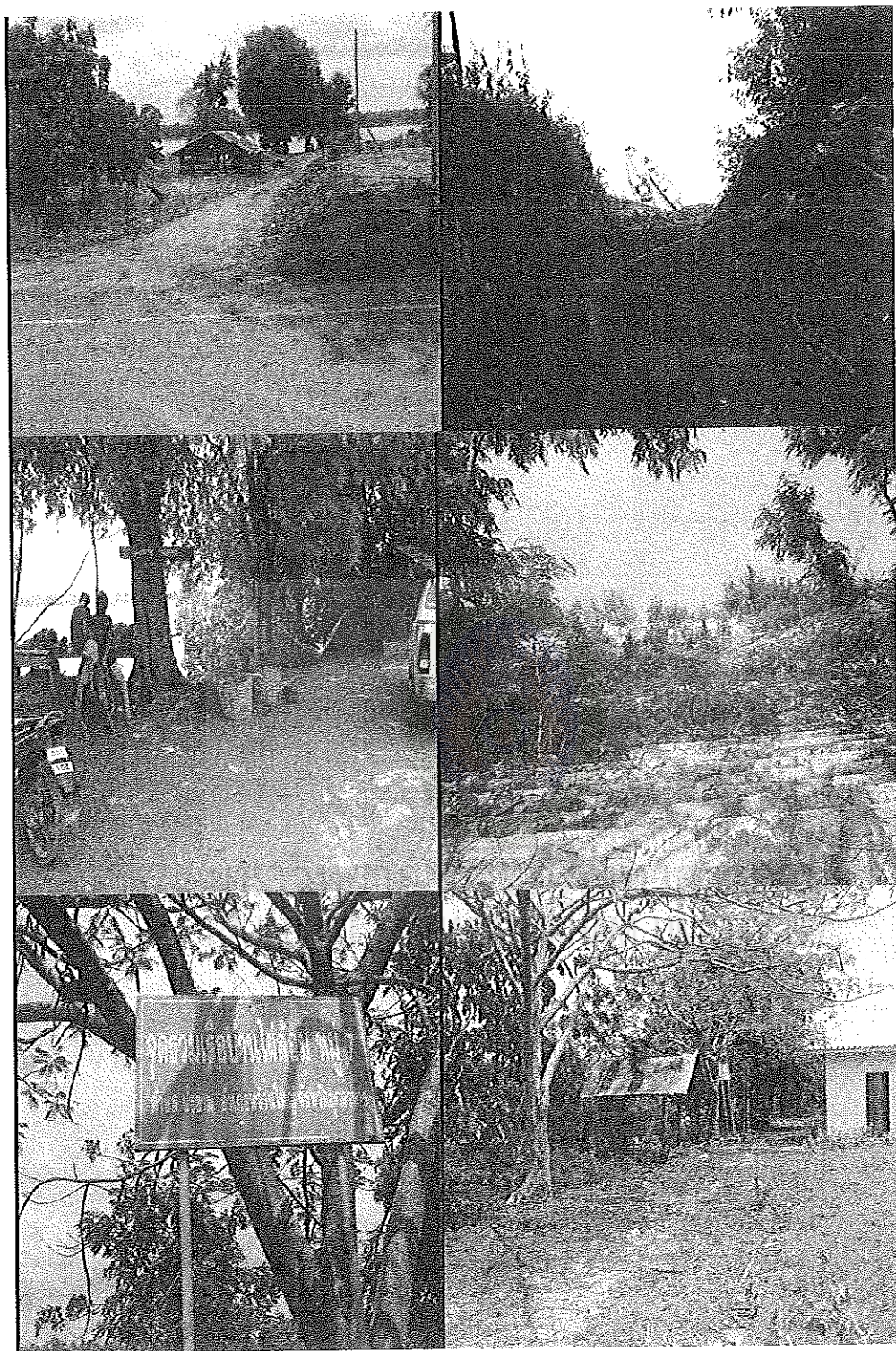
จุดรวมเรือ และท่าข้ามต่างๆ ที่แรงงานชาวลาวใช้เป็นเส้นทางข้ามเข้ามาฝั่งไทย
บางจุดก็เป็นเส้นทางที่ผ่านขึ้นมาย่ำและสะดวกมาก

ภาพภาคผนวกที่ 15
เรือที่คนลาวใช้เป็นพาหนะรับจ้างแรงงานชาวลาวเข้ามาในไทย

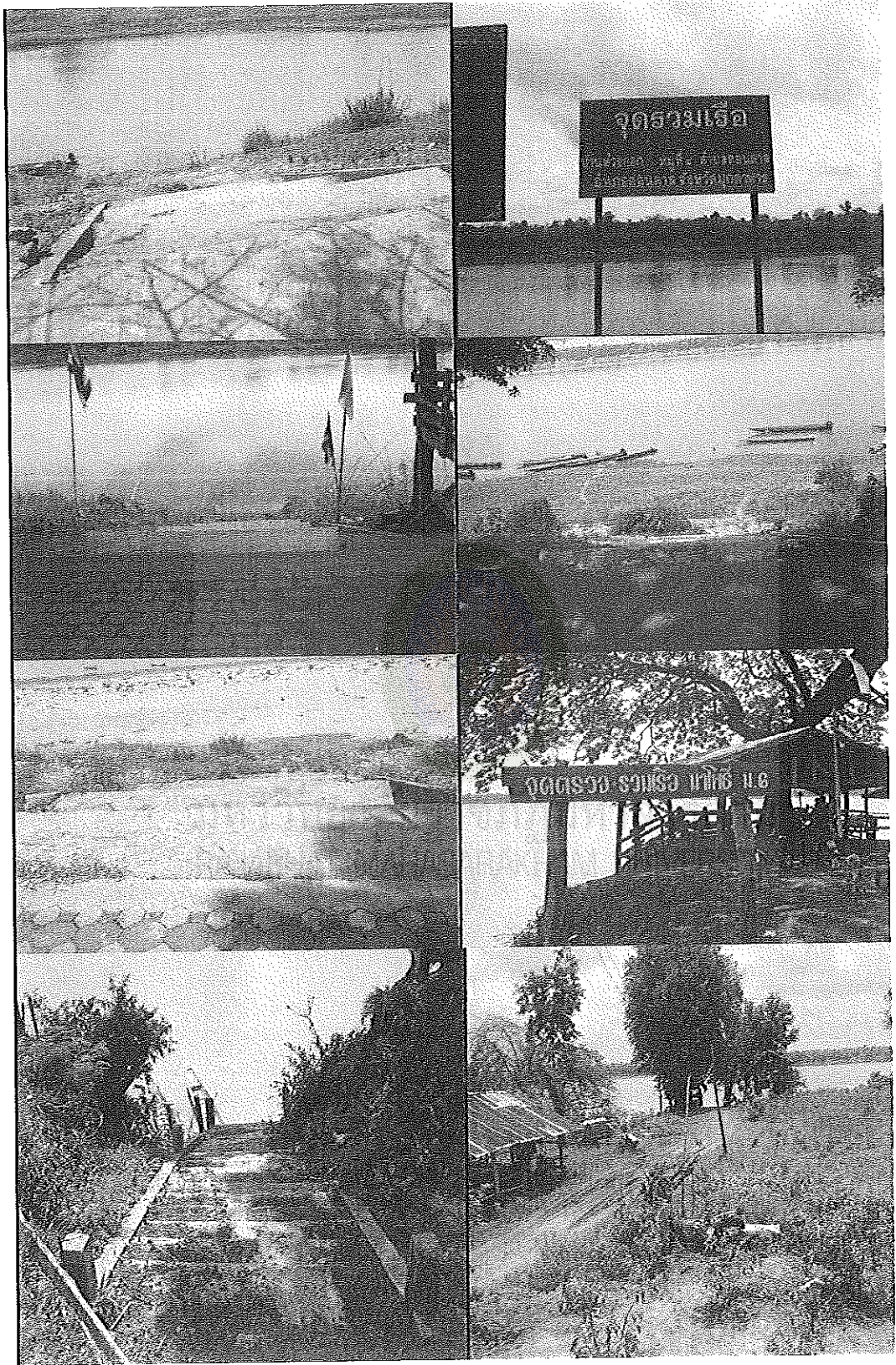

ภาพภาคผนวกที่ 16
สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการหมู่บ้านและชาวบ้านตามแนวชายโขง

ภาพภาคผนวกที่ 17

จุดรวมเรือตามหมู่บ้านต่างๆ ตัดริมโขงที่แรงงานชาวลาวใช้ข้ามเข้ามาฝั่งไทย

ภาพภาคผนวกที่ 18

จุดรวมเรือตามหมู่บ้านต่าง ๆ ต.ดิตริมโขง ที่คนลาวใช้เป็นเส้นทางข้ามเข้ามาฝั่งไทย